

SLOVENSKI NAROD

Izaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati: do 30 peti 4 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati peti vrsta 4 D; novice, poslane, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upraviteljsko: Knafljeva ulica št. 8, pritličje. — Telefon št. 304.
Vrednitišvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poslilina plačana v gotovini.

Proti demagogiji in za idealizem

Sedaj, ko je razpuščena HRSS in ko bo Stepan Radić s prijatelji dajal pred sodiščem natančen odgovor za vse, kar je storil v zadnjih letih proti lastni državi, je na mestu vprašanje o razmerju moderne demokracije do ljudske volje in pa problem jugoslovenske demokracije.

Moderna demokracija pravi: država naj se upravlja in vodi potom izvoljenih poslancev. Ti poslanci predstavljajo ljudsko voljo in jo sprovajajo. Moderna demokracija odklanja absolutizem, odklanja fevdalno gospodo in druge take pretekle oblike narodnega in državnega življenja.

S tem pa ni rečeno, da ne vsebuje moderna demokracija tudi nevarnosti. Tudi demokracija je plod človeških rok in kot tak nepopolen. To velja zlasti v pogledu ljudske volje, o kateri je jasno, da ni nekaj gotovega, definitivnega, marveč da se poraja, da se ustvarja in da se danes izraža tako, drugič pa morebiti ravno obratno. Ljudska volja je v večini slučajev proizvod spretne agitacije, dobrega političnega voditelja, premetenega tiska in podrobne organizacije. Med državo in ljudsko voljo so politične stranke in pri strankah ne odloča samo program in načelo, marveč čisto tudi zlobna agitacija, demagogija, izraha napačnih teženj in zabod časa. Demokracija pa ni popolna, kadar je samo številčna in kadar zavzgača pameten političen program.

Kot ilustracijo take zabode lahko navedemo komunistično stranko, ki se je pojavila v Jugoslaviji po svetovni vojni in kateri je bilo lahko zapeljati ljudske plasti z neverjetno drznimi opisi sovjetske blaženosti in socialističnega kraljestva, dasi je jasno, da bi bila pomenila komunistična revolucija razpad naše države in nepreračunljivo socialno bedo Jugoslavije.

Enak primer demagoškega političnega uspeha imamo pozneje s Stepanom Radićem. Danes ni v Jugoslaviji politika, pa tudi med Hrvatimi inteligenta, ki ne prizna, da je bil Radić eden najboljših nezmisljenih, arivističnih, zapeljivih, nesramno čističnih politikov, kar jih je rodila Hrvatska. Nič ne verjel Radićevemu programu. Hrvati pa so ga v toliko spoštovali, ker niso imeli drugega voditelja in ker je Radić znal hrvatske mase obdelati! Demagogija Stepana Radića je bila splošno priznana, cenila pa se je njegova politična organizacija.

To pa ne zadošča za moderno demokracijo. Stranka mora biti čista, program dosleden in idealen! Ni dovolj, da zapeljemo ljudsko voljo v hudi socialnih časih z visokodonečimi frazami in obljubami, ljudsko voljo moramo preprosti s stvarnimi in doslednimi ter idealnimi nazori o družabnem in socialnem ter zlasti o nacionalnem in državnem redu! Pojav Stepana Radića pa je bil sramota za celo Jugoslavijo, za Hrvatsko pa še posebej. To lahko trdimo, ker si moderne demokracije ne predstavljamo v številnem pravcu, marveč v vsebinskem in zahtevamo od strank, da narod učijo, da ga izobrazijo, da mu vlijejo kulturo, da ga duševno izpopolnijo. Odklanjamo organizacije, kojih edini namen je, doseči z demagoškimi sredstvi politični uspeh, to se pravi zaupanje ljudske volje, kar se v takem slučaju lahko imenuje zapeljavanje priprostegega naroda. Vse, kar pa je storil Radić, je bila zapeljava in oskrumba hrvatskega naroda!

Politika je stvar borbe. So časi, kjer je treba v politiki tudi računati in pristajati na kompromise. Toda v bistvu je politika borba za ideale. In take ideale oznanja jugoslovenska demokracija! Tej demokraciji ni samo za številčno zaupanje naroda, njej gre za narodovo dušo, za njegovo izpopolnitev, za njegovo izomiko in splošni duševni ter gospodarski napredek. Zato mu ponuja samo zdrave ideje, pametne načrte nacionalnega in državnega življenja ter odklanja apriori demagogijo! Ta jugoslovenska demokracija se je doslej znala boriti in se je vselej žrtvovala za svoje jugoslovenske ideale. Organizirala je proti Radiću borbo in to borbo izvedla srečno do kraja. Ob stra-

Lov za glasovi Radićevih volilcev.

Sestanek opozicijskega bloka. — Dr. Korošec se izogiba Beograda. — Opozicija skuša ovreči pri Radiću najdene dokumente.

— Beograd, 8. januarja. (Izvrno.) Včeraj popoldne in popoldne je trajal sestanek voditeljev takozvanega opozicijskega bloka. Sestanka so se udeležili: za demokrate Ljuba Davidović, dr. Kumanudi in dr. Krsteli, za muslimane dr. Spaho in dr. Behmen, za neodvisne radikale Dragoljub Arangjelović in za razpuščeno HRSS Rude Bačinić in Pavle Radić. Voditelj slovenskih klerikalcev dr. Korošec je izostal. Nekateri politični krogi trdijo, da se dr. Korošec noče še nadalje kompromitirati. V Beogradu je razširjena vest, da je dr. Korošec nalahko obobel ter da je kratko javil opozicijskemu bloku, da ne more priti. Opozicijski listi nasprotno danes jutraj trdijo, da je dr. Korošec telefonično naznanil da pride v Beograd danes popoldne odnosno da je pooblastil Ljubo Davidovića, da v imenu njegove stranke podpiše vse na sestanku sprejete sklepe.

Voditelji opozicijskega bloka so na tem sestanku v glavnih črtah razpravljali o razpustu HRSS in o udeležbi Radićevih stranke pri volitvah. Opozicijski blok je zelo zainteresiran na vprašanje kakšno volilno taktiko zavzame razpuščena HRSS za slučaj, da se ne pripuste na voliških volilne skrinjice za HRSS. Opozicijski naglašajo, da se morajo za vse doslej od sodišča potrjene kandidatne liste HRSS postaviti volilne skrinjice. V drugih slučajih je mogoče dvoje: Prvič, da pristavi HRSS oddado glasove Hrvatski zajednici odnosno da Hrvatska zajednica sprejme na svojo kandidatno listo pristave Radićevih stranke. Ta možnost ni izvedljiva, ker je rok za vlaganje list zelo kratek in poteče 13. t. m. Dana je druga možnost, da pristavi HRSS glasujejo v smislu

sporazuma med opozicijskimi strankami za kandidate opozicije. Za drugo možnost se osobito ogrevajo Davidovićeve demokrate, ker upajo na ta način priboriti v Dalmaciji, v Bosni in Hercegovini, kakor tudi na Hrvatskem precejšnje število glasov. Demokrate zatrjujejo, da bi na ta način opozicijski blok tudi na zunaj numerično manifestiral »politiko sporazuma«. Demokrate so pripravili popolnoma zaščiteno pozicijo razpuščene HRSS in bi po volitvah za slučaj, da bi opozicijski blok dosegel parlamentarno večino, bila takol HRSS obnovljena.

O vseh teh vprašanjih je včeraj razpravljaj opozicijski blok vendar ni prišlo do nikakega končnovečnega sporazuma.

V političnih krogih je včeraj vzbudil posebno pozornost prihod voditelja Radićevih disidentov posl. Jalzabetka. Ta je dopolne dlje časa konferiral z Ljubo Davidovićem ter je tudi prisostvoval nekaj časa sestanku načelnikov opozicijskega bloka. Jalzabetki je izjavil, da niti on, niti dr. Horvat, niti kdo drugi ne namerava izstopiti iz HRSS, čeprav je pričel borbo proti boljševiški struji v stranki. Sam noče prevzeti odgovornosti za dosedanje politiko HRSS.

Na včerajšnjem sestanku je opozicijski blok tudi razpravljaj o vsebini sedaj objavljenih dokumentov in pism, ki so jih našli pri Stepanu Radiću. — Zastopnik HRSS Pavle Radić je skušal zastonj teh dokumentov ovreči ter je naglašal edino to, da so dokumenti starega datuma in da so bili že prej znani političnim oblastim. Opozicijski tisk skuša javnost prepričati o tem, da so ti dokumenti ponarejeni, kateri argument je zelo naiven.

Uradno poročilo o Radićevi aretaciji.

Radić se je izdal sam, ker ni bil dovolj previden. — Kako je policija izsledila hrvatskega tribuna.

— Zagreb, 8. januarja. (Izv.) Policijsko ravnanje obnavlja danes daljšo uradno poročilo o aretaciji Stepana Radića. Poročilo med ostalim omemra: Takoj po padcu Davidovićeve vlade je policijsko ravnanje postavilo St. Radića pod najstrožje nadzorstvo. O njegovem gibanju je prejemale ravnanje natočnejša poročila, ki so se potem pošiljala ministrstvu notranjih del. Po teh poročilih je bilo ravnanje strogo preprečeno, da se Radić nahaja v Zagrebu, in to baš v Pripičevi hiši. To svoje mnenje je ravnanje naslanjalo na te okoliščnosti:

1. Po padcu Davidovićeve vlade je bila Pripičeva palača pod najstrožjim nadzorstvom, tako da je bilo popolnoma izključeno, da bi mogel Radić izstopiti iz palače, ne da bi ga opazili kontrolni organi.

2. S kontrolo je bilo ugotovljeno, da se vsi člani rodbine Radić nahajajo v Zagrebu, a se dalje ve, da Radić nikamor ne gre brez spremljevalca katerega

rodbinskega člana. S kontrolo je bilo ugotovljeno, da se je na trgu krajala za rodbino Radićovo ravno toliko, kakor prej, in k temu baš ona jedra, za katera so vedeli, da je Radić najraje.

3. S pazljivim čenjem listov je bilo ugotovljeno, da se v mestu HRSS in tudi sam Radić v najkrajšem času odvarja na posamezne članke listov odnosno na napade, kar ne bi bilo mogoče storiti, da se je nahajal v inozemstvu.

4. Iz inozemstva nikdar niti ena vlada, niti naša oblast niso javile, da se Radić tam nahaja.

5. V Pripičevi palači so dnevno zahajali vsi ugledni člani HRSS kot dr. Maček, Predavec, Krnjević, Košutić kakor tudi oni, ki ne stanujejo v Zagrebu, iz česar so sklepali, da so se sestajali pri Radiću ter imeli z njim posvetovanja. Sestanke so imeli tudi takrat, ko Radićeva soproga ni bila v palači.

Uradno poročilo dalje zelo obširno izveja, kako je bila izvedena aretacija St. Radića.

Politični dogodki v Beogradu.

Opozicijski blok. — Konferenca na Dunaju o razdelitvi dolgov. — Trgovinska pogajanja z Madžarsko.

— Beograd, 8. januarja. (Izv. Ob 12.) V politični kroniki je beležiti samo soto opozicijskega bloka, ki je danes ob 10. popoldne pričela v narodni skupščini in se traja. Za to soto vlada v gotovih političnih in vladnih krogih zanimanje. Vsi se ponovno živahno razprava o volilni taktiki razpuščene HRSS. V Beogradu je končno prisel dr. Korošec, ki se tudi udeležuje seje opozicijskega bloka. Popoldne izdajo voditelji opozicije poseben komunik.

ni so pri ti borbi stali le polovičarji, tisti, ki jim je politika samo korito in sredstvo osebnega arizma. Te imamo med Slovenci zlasti pripogajarje, ki so mesto borbe za ideale, mesto žrtvovanja nasvetovali v kritičnih momentih popuščanje, priznanje demagogije ter kompromise v temeljni nacionalni in državni vprašanjih.

V ministrskem predsedstvu je bilo radi božične praznika le nekoliko živahno. Ministrski predsednik je vodil posvetovanja o razmerah v narodnoradikalni stranki z nekaterimi ministri in voditelji stranke. Dalj časa se je posvetoval z ministrom notranjih del Božo Maksimovićem, ki je Pašić poročaj o razvoju dogodkov na Hrvatskem in v drugih krajih države po aretaciji vodstva HRSS.

Danes pa lahko gledamo s ponosom na dokončan boj s komunizmom in s federalističnim defetizmom in zaupamo bodočnosti, da bo rodila novo demokracijo prosvitljenih in h kulturi ter gospodarskemu napredku stremječih jugoslovenskih državljanov!

Politika in demokracija sta zadeva borbenih idealistov!

Dne 23. t. m. se vrši na Dunaju konferenca nasledstvenih in drugih interesiranih držav. Ta konferenca ima nalogo končno urediti vprašanje razdelitve dolgov bivše Avstro - Ogrske med nasledstvene države. Za našega delegata je imenovan dr. Miroslav Ploj, ki se obenem udeležuje pogajanj za sklenitev trgovinske pogodbe z Avstrijo.

Dne 15. se nadaljuje pogajanja z Madžarsko. Vse se v Beogradu. Glavni predmet tvorijo železniško vprašanje in druga, s tem vprašanjem združena prometnotehnična vprašanja, tako vprašanje prometa na obojestranskih postajah, ureditve železniškega tarifa in tranzita. Obenem se bodo sklenile pogodbe glede ureditve privatnih dolgov, ukinitve sekvestrov, razdelitve občinskih fondov in drugih administrativnih edine.

Kakor je Vaš dopisnik obveščen, se sklene definitivna trgovinska pogodba z Madžarsko šele potem, ko bo taka pogodba sklenjena z Avstrijo, Češkoslovaško in Grško. Začasno velja provizorična trgovinska pogodba na temelju najširših ugodnosti.

Za 17. popoldne je sklicana seja izvršilnega odbora radikalne stranke. Na tej seji se določi srezki kandidat za mesto Beograd mesto pokolnega Mih. Marjanovića, obenem se končno odobre vse kandidatske liste.

Kmetstvo gibanje v sovjetski Rusiji.

Veliko neradovoljstvo ruskega kmeta. — Snor med Trockim in Zinovijem.

— Berlin, 7. januarja. (Izv.) Moskovska »Pravda« se pritožuje nad naraščajočo agitacijo med kmetstvom ljudstvom proti komunistom. Lokalne sovjetske oblasti in boljševiški listi tavljajo o organiziranih kmetstkih atentatih, ki se od septembra lanskega leta na deželi vedno bolj in bolj ponavljajo. Kmetje napadajo boljševiške oblasti in vodilne osebnosti. Tako so kmetje ubili predsednika gubernije Penze, gubernije Nizij Novgorod, Homla in Smolenska. »Pravda« zahteva kot edino učinkovito sredstvo, da se na kmete odnesejo svoje sile komunistične armade. Diktatorju Zinoviju se ne zdi rešitev kmetškega vprašanja tako enostavna. Na zadnjem komunističnem ženskem kongresu v Moskvi je Zinovjev zelo obširno razpravljaj o kmetstvem vprašanju. Je mnenja, da je nadaljna usoda sovjetske vlade zelo odvisna od stališča kmetstkih množic. Dejal je med drugim:

»Kmetstvo vprašanje je za nas nevarnejše nego kolčakov, 100 Vranglov in 100 Chamberlainov. Vprašanje življenja komunistov po vaseh je odločilno za našo diktaturo.«

Zinovjev priznava, da položaj kmeta danes ni razveseliv. Kar kmet dobi za svoje politične pridolke, ne zadostja za njegove potrebščine. Kmeti izdelki industrije, ki se nahaja v rokah sovjetske vlade, so izredno dragi.

Kar se tiče spora med Trockim in Zinovijem je treba omeniti da ta spor izvira iz finančnih okolištin. Rdeča armada še ni prejela zadnje mesečne plače. Trocki je to izplačilo najodločnejše zahteval. Zinovjev nasprotno, ki je potreboval večje svote v kritje izdatkov III. internacionala, katera požre ogromne svote, je nasprotoval tej zahtevi. Prišlo je do ostrega nasprotja med obema sovjetskima voditeljema. Trocki je naglašal, da proti sovjetski Rusiji velika nevarnost, če armada ne prejme svojih plač, osobito ker niso zadnje mesece prejeli niti hrane, niti denarja one čete, ki so nastanjene pri kmetih vzhodnih gubernij. Na kmetih nastanjene čete neusmiljeno revkirajo živež in druge potrebščine. Zato je opaziti med kmetstvom prebivalstvom veliko nezadovoljstvo. To nezadovoljstvo vpliva tudi na nadaljni razvoj notranjepolitičnih razmer v Rusiji. To opasnost skuša odstraniti Zinovjev. Ta je končno smagal nad Trockim ter je prejel ogromne svote za propagando v inozemstvu.

Vesti iz Italije.

— Rim, 8. jan. V ministrskem svetu se je sklenilo, sklicati zbornico na dan 12. tm. Razpravljala bo pred vsem o volilni reformi, potem tudi o reformi zborničnega pravilnika. Mussolini ne poka v prvi seji nikake izjave.

Trije podtajniki v ministrstvu za javna dela, in justicijem in naučnem ministrstvu Scialoja, Mattei-Gentili in Baldino-Chiulla so demisijski. Demisiji prvih dveh najbrže ne bosta sprejeti.

Notranji minister Federzoni je v ministrskem svetu povedal, da je bilo zaprtih tle 93 sumljivih shajaniš in razpuščenih 25 prevratnih organizacij, 120 skupin »Itala Libera«, javnih obratov je bilo zatvorenih 150, hišnih preiskav je bilo 655, areti-

ranih 121 nevarnih prevratnikov. Sedaj je v deželi mir.

Liste opozicije plenijo policija po vseh velikih mestih dan na dan. »Giustizia«, glasilo unitarcev v Milanu, je prenehal izhajati. V Milanu se bile zopet številne izšne preiskave. V Florenci je bilo aretiranih več pristašev opozicije.

Opozicija ima danes plenarno sejo, v kateri sprejme odločilne sklepe za svojo nadaljnjo nastop.

— Rim, 8. januarja. (Izv.) Člani opozicije odgovore danes zelo obširno na zadnji Mussolinjev govor, v katerem je vodja in diktator fašistovske stranke napovedal razčiščenje položaja v 48 urah. V opozicijskih krogih prodira mnenje o nujni potrebi, da se opozicija vrne v Aventina v zbornico in da tam začne borbo proti Mussolinjevi vladi.

Na včerajšnjem ministrskem svetu je Mussolini naznanil, da takoj po sprejemu volilne reforme zaključi zasedanje parlamenta in razpiše nove volitve.

— London, 8. jan. Nekateri angleški listi pišejo zelo simpatično o Mussolinju in njegovi politiki, ki je rešila deželo pred boljševizmom, napravila red in dala Italiji ugled v inozemstvu. V Londonu pa se skuša uveljaviti tudi tam bivajoči don Sturzo. »Manchester Guardian« izveja k Italijanski krizi, da po sodbi don Sturza prevzame nasledstvo za Mussolinjem ljudska stranka. Don Sturzo je oni, ki je uspešno sodeloval pri podpiranju sedanjega monstruoznega režima.

Borzna poročila.

Dinar v Curihu 8.475.

Ljubljanska borza.

LESNi TRG.

Deske 20, 25, 30, 4 m dolž., L. II. III. frko. meja denar 580, blago 600; hrastovi hodi od 40 cm naprej prem., ravni, do 2 m brez grč, 3-6 m dolž. frko. meja, blago 1650; smrekovi hodi, od 30 cm naprej, frko. nakladna postaja, denar 300, blago 310; hrastovi frizi 4, 3, 6, 7, 8 od 30-60 cm, frko. meja, denar 1320, blago 1335, bukova drva, 1 m dolž., sept. seč., frko. nakladna postaja, 2 vagona, denar 21, blago 22, zaključek 21.

ZITNI TRG.

Pšenica, domača, fco. Ljubljana, denar 435; pšenica, bačka, par. Ljubljana, blago 495; koroza, nova, umetno sušena, def. fco. dom. Ljubljana, blago 250; koroza, nova, gar. fco. Postojna, trans., blago 260; koroza, nova, fco. Ljubljana, 1 vag., denar 230, blago 235, zaključek 235; oves, bački, že v Ljubljani, fco. Ljubljana, blago 365; fižol, ribničan, čist., b/n, fco. Postojna, trans., denar 300; fižol, prepičar, čist., b/n, fco. Postojna, trans., blago 550; fižol, mandolon, čist., b/n, fco. Postojna, trans., denar 435; laneno seme, fco. Ljubljana, denar 650; otrobi, pšenični, srednje debeli, fco. gor. postaja, blago 225; gobe, lepe, štajerske, jousenske, fco. Ljubljana, denar 60, blago 87.50.

Efekt:

7% invest. posoj. iz l. 1921 den 68, bl. 65,4, zaključek 65, Celjska posojilnica d. d. den. 210, bl. 214, Ljubljanska kreditna banka den. 225, Merkantilna banka den. 124, bl. 130, Prva hrvatska štedionica den. 890, bl. 900, Nihag den. 46, bl. 50, Stroine tovarne in livarne bl. 154, Združene papirnice den. 100, Split cement Portland bl. 1300, 4,4% kom. zad. dež. bke. bl. 90.

Zagrebaška borza.

Dne 8. januarja. Sprejeto ob 12.

Devize: Curih 11.85-11.95, Praga 162.50-165.50, Pariz 327.50-332.50, Newyork 59.65-60.65, London 289-292, Trst 234.90-237.80, Dunaj 847-867, Bukarešta 29.50-32.50.

Valute: dolar 59, lira 2.53.

Efekt: 7% invest. posoj. 1921 64-65, 2,4% drž. rente za ratno štetu 126-129, Ljubljanska kreditna 225, Centralna banka 28.50-29, Hrv. eskomptna banka 112-114, Kreditna banka, Zgb. 112-116, Hipotekarna banka 60.50-61.50, Jugobanka 104-108, Prastrediona 895-905, Slovenska banka 82-85, Eksploatacija 72.50-73, Drava d. d. Osijek —, Sečerana, Osijek 750-760, Isis d. d. 65-69, Nihag 40, Outman 700, Slavonija 62-64, Trboveljska 390-400, Union, paromila 550, Vevče 125.

Inozemske borze.

— Curih, 8. jan. Današnja borza: Beograd 8.475, Pariz 27.75, London 24.30, Newyork 513.60, Milani 21.40, Berlin 1.321, Praga 15.47, Dunaj 0.0072.25.

— Dunaj, 8. jan. Devize: Beograd 1118-1152, London 338.400-339.400, Milan 2984-2996, Newyork 70.935-71.185, Pariz 3834-3850, Praga 2139-2149, Curih 13.825-13.875, Berlin 16.865-16.965, Budapesta 97.80-98.60, Bukarešta 361-362.

Konferenca zavezniških finančnih ministrov.

— Pariz, 7. januarja (Izv.) Danes je bila oficijelno odprta konferenca zavezniških finančnih ministrov, kakor tudi finančnih ministrov zainteresiranih držav. Konferenca se udeležujejo: Anglija, Francija, Italija, Belgija, Japan, Jugoslavija, Češkoslovaška, Grčija, Poljska, Rumunija in Portugalska. Konferenca je bila danes ob 15. popoldne odprta v veliki zgodovinski dvorani zunanjega ministrstva. Predsedstvo vodi francoski finančni minister Clementel.

V svojem otvoritvenem govoru je Clementel dal globoko izraza upanja, da konferenca uspešno reši vse obstoječe finančne probleme. Navaja, da je Nemčija do ne izpolnila obveznosti, izvršila je Dawesovega načrta. Obstoj pa težkoče o razdelitvi od Nemčije septembra meseca plačnega prvega reparacijskega obroka. V Londonu so zavezniški premagali vse težkoče ter je trdno prepričan, da pride na tej konferenci do končnega sporazuma. Med razpravo naj imajo vsi udeleženci pred očmi največje interese držav.

V imenu Anglije je finančni minister Churchill dal zagotovilo, da se britanska delegacija popolnoma strinja z izvajanjem finančnega ministra Clementela.

Glavne točke dnevnega reda so: 1) razdelitev dmoneskov ruhrske akcije, 2) razdelitev stroškov ruhrske akcije, 3) razdelitev prvega reparacijskega obroka na temelju Dawesovega načrta, 4) amerišanske zahteve in njih ugoditev. Glede teh zahtev se je v svetovnem tisku razvila zelo

živahna polemika. Prvotno so nameravali na konferenci razpravljati tudi vprašanje medzavezniških dolgov, ki je bilo v zadnjem trenutku stavljeno s dnevnega reda. Kot opazovalec na konferenci funkcionar za Ameriko poslanik v Londonu Kello je.

VLAŠNA KRIZA V NEMČIJI.

— Berlin, 8. januarja (Izv.) Ker je nemška ljudska stranka odklonila ponudbo nemškega državnega kancelarja za vstop v vlado, namerava dr. Marx sestaviti vlado parlamentarne manjšine. V vladi bodoča nastopana samo centrum in demokratska stranka. Izpraznjene ministrske seje se bodo zasedle uradniki. Državni kancelar zaprosi državnega predsednika Eberta za odobrenje glave imenovanja manjšinske vlade.

Državnemu zboru je bil predložen proračun za leto 1925. Vsebuje pooblastilo za najetje posojila v znesku 227 milijonov mark. V proračun je vstavljen tudi 17 reparacijski letni obrok v znesku 500 milijonov zlatih mark. Celokupni redni izdatki znašajo 5.947.000.000 mark.

NEMSKI DRŽAVNI ZBOR.

— Berlin, 7. januarja (Izv.) Na včerajšnji seji je državni zbor volil zborniškega predsednika. Od 493 poslancev je glasovalo 447. Socialisti Löbe je dobil 231 glasov, nemški nacionalci Wallraf 112, vodja nemške ljudske stranke Kendorfs 51 glasov. Ostali glasovi so bili razcepljeni. Stari predsednik je nato ugotovil, da je Löbe z večino glasov izvoljen za zborniškega predsednika. Löbe je takoj izvolitev sprejel.

V parlamentarnih krogih računajo z odgoditvijo državnega zbora, dokler se ne reši še vedno trajajoča vladna kriza.

Slovenski klerikalizem in razpust HRSS.

Iz golega oportunizma loml SLS svoje demagoško kopje za razpuščeno Radičevsko stranko. Zgodovina političnega življenja menda ne pozna primera, da bi se izrazilo kapitalistična, reakcijska in meščanska stranka potegovala za nositeljico revolucionarnega pokreta med kmetiskim ljudstvom, za stranko, ki zahteva razdelitev veleposestev in spremembo celokupnega družabnega reda v smislu in duhu komunističnih principov. Ta fenomen je usoda prihranila slovenskemu klerikalizmu. — Javnost še ni pozabila, kako je tik pred razpustom HRSS klerikalno časopisje napadalo Radiča za njegove ostre besede na naslov katoliške duhovščine, kako ga je »Slovenec« proglasil za političnega utopista in prinesel celo njegovo karikaturu. Zdaj je vse to pozabljeno in SLS gre v boj za svojo političnega antipoda zgolj iz oportunizma, ker se sama boji poraza in poloma že itak zavozne politike. To je jasno vsakomur in nihče ne dvomi, da bi slovenski klerikalci jutri zatajili Radiča in obrnili orožje proti njemu, če bi se taka taktika strinjala z njihovimi političnimi računi. Kar velja za ženske, da so »mobile«, velja v polni meri tudi za SLS. Ta stranka bi se zvezala tudi z največjim programatičnim in idejnim nasprotnikom, samo da reši svojo kožo. Saj smo videli, kako je jadrala od radikalov do demokratov in tja do komunistov, pa zopet nazaj. Z vsemi strankami se je vezala, vse so ji bile dobro dole, kadar je šlo za klerikalno premoč v Sloveniji. Tako je tudi HRSS njena zaveznica samo zato, ker v sedanjih razmerah SLS absolutno nima izgleda, da pride brez njene pomoči še kdaj na krmilo. Stara politična pesem v klerikalnem taboru: kamor veter veje, tja se obrača plašč.

Zanimivo je pa orožje, s katerim gre klerikalizem v boj za kompromitirano podružnico kmetске internacionale. Komaj so prispelle prve vesti, da je vodstvo Radičeve stranke prešlo za služeno plačilo, je zagnalo klerikalno

časopisje na čelu s škofovim glasilom krik in vik o nasilju in terorju. »Slovenec« se je spozabil celo tako daleč, da je primerjal vladne ukrepe v zaščito države s proletarsko diktaturo v sovjetski Rusiji. Možgani, ki so skuhalo to imenitno primero, menda nimajo niti pojma o komunistični strahovladi. Če bi si drznili kdo v Rusiji javno kritizirati odredbe sovjetske vlade ali celo pisati o nji v takem tonu, kakor piše »Slovenec« o naši vladi, bi se kmalu seznanil s svinčenkami. Klerikalci kriče o poštenosti svobodi v Jugoslaviji. Že način njihove taktike v politični borbi in pisave proti vladi je najboljši dokaz, da vlada pri nas naravnost idealna svoboda. Če bi bilo res toliko nasilja in terorja, kakor kriče klerikalni listi, bi tega kričanja že davno ne bilo. Vsaka stvar ima seveda svoje meje in tako tudi država ni mogla več mirno gledati, kako ji koplje »junaški« hrvatski tribun po navodilih iz Moskve grob. Prav nič ne dvomimo, da bi storila isto tudi SLS, če bi bila slučajno na krmilu.

Zaplenjeni material dokazuje, da je Radič snoval državni prevrat. Pred leti smo imeli v Ljubljani delavske demonstracije, ki so bile v primeri z Radičevim rovarjenjem proti državi prava igračka. Takrat je bila SLS na vladi. In ker je bila na vladi, je pozdravila demonstrante s svinčenkami, češ da ogrožajo red in mir v državi. Kje je bila takrat klerikalna svoboda, zakaj »Slovenec« takrat ni kričal o nasilju in terorju? Zagrebški politikom se ni skrivili niti las na glavi, figar Radič je dobil v ječo tamburino in vino, da se lahko zabava, na Zaloški cesti je pa tekla delavska kri. In vendar klerikalizem takrat ni niti z besedico omenil nasilja, dočim danes kar besni v svoji doždevni ogorčenosti nad vladnimi ukrepi. Tako je vedno s tem političnim dvoživkarstvom. Kar je danes v njegovih rokah in z njegovo sankcijo samo zakonito sredstvo proti prevratnim elementom, proglasi jutri za največji teror. Sramota!

Dr. F. Zbašnik:*)

Dr. Beneševе izjave o zunanji politiki.

Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je imel na kongresu čeških narodnih socialistov, ki se je vršil začetkom decembra l. l. v Brnu, govor, v katerem se je izjerno bavil z zunanjo politiko in ki je v marsikaterem pogledu pomemben in zanimiv.

Ne vem, če je kateri izmed naših političnih listov o tem govoru kaj natančneje razpravljali. Mogoče da je, pa da sem jaz to prezrl. Zvedel sem jaz za ta govor iz nekega nemškega časopisa, ki je prinesel posnetek iz tega govora in ki mi je prišel šele zadnji čas čisto slučajno v roke. Pismo iz Praga, ki ga je priobčil »Slov. Narod« v svoji bojični številki, pač omenja dr. Benešev ekspozé o zunanji politiki, dotika pa se le ene točke tega ekspozéja, kolikor se namreč nanaša na razmerje Češkoslovaške do sovjetske Rusije.

Nas Jugoslovane mora gotovo zanimati, ako čujemo, da dr. Beneš nima načelnih pomislekov zoper priznanje sovjetoj oziroma zoper to, da stopi Češkoslovaška v diplomatske stike

s sedanjo Rusijo, še bolj pa dejstvo — in tega dejstva »Pismo iz Praga« ne omenja! — da je po dr. Beneševem mnenju tudi čas že prišel, da naj se to zgodi. Meni se zdi, kakor bi bil dr. Beneš govoril prav na naš naslov, ko izreka misel, da zaide vsaka država, ki bi tudi zdaj še ne hotela priznati sovjetske Rusije, v skrajno nevarnost položaj v splošnem razvoju evropske politike.

Pisec teh vrst je že davno v nekem članku opozarjal na razloge, ki nujno govore za to, da stopi tudi naša država čim prej v diplomatske zveze z Rusijo. Meni se vidi, da se nahajajo v usodni zmoti vsi tisti, ki mislijo, da se da boljševizma obraniti najbolje na ta način, da se vztraja napram sedanji Rusiji na negativnem stališču. Neprijetno sovjetske Rusije in pobiranje boljševizma sta po mojem mnenju lahko dve čisto različni stvari, različni tako v svojih ciljih in namerah, kakor v svojih posledicah!

Ostovo ne gre prezreti dejstva, da tak razborit mož, kakor je dr. Kramar, ki se mu izkušnja in poznanja ruskih razmer vsekakor ne more in sme odrekati, vedno zopet iznova svari pred priznanjem sovjetske Rusije! Priznavati moramo tudi, da razlogi, na katere se dr. Kramar opira pri tem svojem stališču, niso brez vsa tehtovitosti.

Nazadnje temu pa se jaz za njegovo tozadevna izvajanja nikakor ne morem ogrevali. Zakaj nekaj nam ostaja dr. Kramar pri vsem tem vendar le dolžan: odgovor namreč na vprašanje, kaj bi bilo storiti, kaj započeti, da se razmere v Rusiji izprememijo v onem smislu, kakor si on želi? Od samega čakanja in opazovanja iz dalje si pač ne moremo obetati uspehov!

Bilo bi zanimivo, ako bi nam hotel dr. Kramar, ali sploh kdo izmed tistih, ki so zoper priznanje sovjetske Rusije, povedati svoje mnenje o tem, po kakih potih naj bi prišlo v Rusiji do zaželenih izprememb. Ali mar po oboroženi intervenciji tujih sil? Ne verujem v to! Ali mar po kakih protirevoluciji v Rusiji sami? Kdor pozna naravo ruskega človeka, tudi kaj takega ne bo pričakoval! In vendar moramo upati, da v Rusiji ne ostane večno tako, kot je sedaj! Kdor pozna zgodovino in trezno misli, mora biti prepričan, da se boljševizem ubije sam. Boljševizem je ekstrem, še vse hujši kot je bil absolutizem! Vsak ekstrem pa nosi kal reakcije v sebi! Samo zlata srednja pot vodi do trajnejših uspehov! Boljševizem se ne more obdržati, ker je v protislovju sam s seboj: on oznanja svobodo, a vrši najhujše tiranstvo! Boljševizem, se ubija, ker se ne da spraviti v skladje z naravnimi zakoni! Dokler bosta dva človeka na svetu, tako dolgo bo razlika med človekom in človekom! In izključeno je, da bi mogli postati kdaj vsi ljudje po enem in istem receptu srečni! Boljševizem ubije sam sebe, ker njegovi propagatorji sami ne verujejo vanj! V tej in oni boljševiški glavi se že nekaj svetlika. Ako se je unesel Trocki, se more prej ali slej še ta in oni izmed merodajnih boljševiških kolovodij! Lahko se zgodi, da izgine načelo za načelom in da se zgradi napoved povsem nekaj drugega, kot se je obljubovalo in je bilo prvotno nameravano. Bolj gotovo pa je še, da se ne zgradi sploh nič. Zakaj to, kar je ustva-

ril doslej boljševizem, je le nekako ogrožje za stavbo, ki naj bi predstavljala državo, a še to ogrožje je nepopolno, vsekakor pa še davno ni stavba sama! Nemara da pride čas, ko bodo vodje ruskih boljševikov generali brez armade! Boljševizem je prinesel tudi tistim, ki so mu bili v resnici vdani, nedvomno toliko razočaranj in neprijetnih iznenadenj, da po vsej pravici lahko pričakujemo, da se bo število boljševikov bolj in bolj krčilo in da bo tudi med njegovimi pripadniki vedno več takih, ki jih prevzame spoznanje, da je boljševizem popolnoma nesposoben, da bi izpolnil, kar je s toliko emfazo obetal in trobil v svet...

Na ta način bi znalo biti torej enkrat konec ruskemu boljševizmu! Toda kdaj? To je vprašanje! Žal, da poteče lahko še mnogo, mnogo časa, predno pride do takega zaključka! Ali naj mi ves ta čas samo ustrezamo, ali naj se mi ves ta čas prav nič ne brigamo za usodo velikega bratskega naroda, niti ne za to, kake pozicije si ustvarjajo med tem drugi narodi v sedanji Rusiji? Zakaj če je res, kar trdi dr. Kramar, da se s priznanjem boljševiške vlade na Ruskem še ne približamo ruskemu narodu, je pa baš tako in še bolj res, da se s sedanjim postopanjem ruskega narodu lahko popolnoma odtujimo!

Pravi ruski narod živi — na ruski zemlji! Naša bratska dolžnost bi bila, da se skušamo o tem prepričati, kako živi! Ako hočemo čuti ruskega naroda glas, treba, da smo v njegovi bližini! Visti, ki nam dohajajo o njem in ki so čisto prilagodene interesom dotičnih faktorjev, ki skrbje za njih razširjenje, bi nam ne smele biti nikoli nadomestilo za opazovanje na lastne oči! — In še eno je resnično: ako nam je boljševizem nevaren, potem nam še vsekakor nevaren tem manj, čim natančneje ga poznamo! Potipati obisti in srce pa mu moremo gotovo samo ondi, kjer se udeležuje neposredno in najmanj prikrito, torej v Rusiji sami! —

Politične vesti.

— O »junaškem« Stipici. Nesmrtni Shakespeare nam je orisal velikega gozdača in bahača Falstaffa, ki o svojem nečuvnem junaštvu prepričava vsa okolica, a se izkaže pri prvi priliki v največjega strahopetca. Nehote se nam vriva misel, da imamo Jugoslovenci takega modernega Falstaffa. Koliko pristašev si je znal pridobiti s svojimi hujskajočimi govori, koliko je vedel povedati o svoji moči in močnostih, koliko je razpletel mrež po inozemstvu ter si pri tem pridobil veliko bogastvo. A kadarkoli so mu postala tla prevroča — je izginil in pustil svoje pristaše na cedilu. In tako se je tudi to pot, ko ni več mogel pravočasno pobegniti — skril — v luknjo pod posteljo. Kako velik, neustrašen junak v grmečih besedah, fanatizirajoč nevedne kmetijske mase — se je kazal še nedavno pred javnostjo kako močen gromovnik proti vsem oblastnikom, žugajoč, da ugonobiti vse, kar mu je nasprotno. Milostno je priznaval ali odrekal pravico eksistence dinastiji, kakor je bil baš pri volji. Res, človek bi občudoval njegov pogum, — ako bi ta ne bil le v besedah. Kako se je preje junačil, kako je preje drzno opletal vse, kar je drugim sveto, s svojim jezikom, a čim se je pojavila zanj nevarnost, — smuk v varno skrišališče, njegovi zapeljani somišljeniki pa naj nosijo odgovornost in eventualne kazni, katere bi jih zadele po njegovih krivdi. Zgodovina ve povedati o raznih fanatičnih revolucionarjih, ki so stali in padli s svojo idejo in za te ideje zastavili, ako je bilo treba, tudi svoje življenje, niti enega slučajja pa ne ve, da bi ljudski tribun iskal svoj spasi v skrivališču, ko bi bilo treba javno zagovarjati svoje ideje. To je bilo prihranjeno Stipici. Hrvatski narod bo menda vsaj sedaj spoznal, da se je dal voditi za nos možu, ki ni vreden nobenega zaupanja, ker je navaden komedijski junak. Nič slabega ne želimo čudnemu »junaču«, ki se pred policajem skriva pod posteljo, to pa pričakujemo, da mu sedaj, ko se je nesmrtno osmešil pred vsem svetom, pokažejo hrbet vsi resni in trezni elementi in pridejo do spoznanja, da je Stipica pač izvrsten junak za kakšno komično opereto, nima pa nobenih potrebnih svojstev za narodnega voditelja.

— Intervencija sovjetske Rusije v korist Radiča? Dunajska »Die Stund« priobčuje brzojavko iz Beograda, glasovno katere je baje sovjetska vlada intervenirala v prilogo Radiča in njegovih prijateljev pri jugoslovenski vladi. Sovjetska vlada je vprašala beogradskega vlado, ali bi bila pripravljena dovoliti Radiču in ostalim njegovim saprtim prijateljem prost odhod iz Jugoslavije v sovjetsko Rusijo. »Die Stund« pravi, da hoče beogradska vlada za molčati tisku navedeno sovjetsko intervencijo.

— Radič je hotel izročiti Madžarom Prekmurje. Poseben kurir je prinesel notranjemu ministru najvažnejše dokumente, ki so jih našli pri hišni preiskavi pri Radiču v Prpičevi palači. Zelo važ-

na je vsebina pogodbe, ki jo je dogovoril Stjepan Radič z madžarskim zastopnikom v Londonu. Pogodba vsebuje tudi sporazum glede razmejitev med »Neodvisno Hrvatsko republiko« in Madžarsko. Po tej pogodbi Radič prepušča Madžarom vso Vojvodino, Medjimurje naj bi pripadlo Hrvatski, dočim je bil glede Prekmurja v pogodbi določen plebiscit. Naravno je, da bi Madžari napeli pri takem plebiscitu vse sile in uvedli med prekmurske Slovence tak teror, da bi se z ljudskim glasovanjem polastili Prekmurja. Prekmurški volilci naj 8. februarja odločno pokažejo Radiču hrbet kot človeku, ki je izdajal prekmurske Slovence Madžarom.

— Poslanska imuniteta dr. Mačka. Predsednik Narodne skupščine Ljuba Jovanović je včeraj konferiral z ministrom notranjih del Božo Maksimovičem in z državnim podtajnikom Večeslavom Vilderjem glede aretacije in izročitve sodišču dr. Vi. Mačka, ki je član državnega odbora. Skupščinskemu predsedniku je notranji minister predložil obširen obremenjeni material ter mu obenem pojasnil svoje stališče, da državni odbor ni nikak parlamentarni odbor Narodne skupščine, ker v njem sedé po večini naši višji in najvišji sodniki in se ta odbor bavi specialno samo s posli, ki se tičejo volitev, ne pa s posli, pripadajočimi narodni skupščini. Zaradi tega se ne more govoriti o kršenju poslanske imunitete pri dr. Mačku kot članu državnega odbora. Dr. Maček nosi popolno odgovornost za vstop HRSS v komunistično internacionalo. Sam osebno se je sestal na Dunaju z boljševiškim poslanikom.

— Sestanek dr. Ninčiča z romunskim zunanji ministrom. Po poročilih iz Beograda, se 9. t. m. v Temesvaru sestane zunanji minister dr. Ninčič in romunski zunanji minister Duca.

— Prezident dr. Masaryk odlikoval Herriota. Prezident Češkoslovaške republike dr. Masaryk je podelil veliki križ belega leva francoskemu ministru predsedniku Herriotu in ministrom Barthouju in Leyguesu. Minister Godart je prejel naslov velikega oficirja.

— Papežev dar predsedniku poljske republike. Papež je poslal predprogi dve zlati kolajni, ki sta bili vzdani leta 1900. v Svetih vratih in sta bili tam najdeni sedaj ob otvoritvi svetega leta. Papež Lev XIII. je bil poslal leta 1900. iz Svetih vrst vzete zlate kolajne cesarju Francu Jožefu I. Ako bi še vladarji Habsburgi, bi bile kolajne poslone brez dvoma na Dunaj, tako pa je menda Poljska izbrana za naslednico Avstrije v vatikanski milosti.

— Madžarski uradniki hočejo tožiti Malo antanto. »Magyar Ujsag« poroča, da namerava 6000 uradnikov na Madžarskem naperiti tožbe proti vladam držav Male antante pri mednarodnem sodišču v Haagu, ker so bili odpuščeni iz državnih služb brez vsake nagrade. Madžarska vlada je nekaj časa vzdrževala nekako pravno var-

stvo za te uradnike, ali potem je to opustila. Sedaj si hočejo pomagati s tožbo v Haagu.

Volilna borba.

— Glavni odbor Narodno-radikalne stranke proti Ravniharjevi skupini! Kakor poroča današnja ljubljanska »Samouprava«, je glavni odbor narodno-radikalne stranke proglasil ljubljansko »Samoupravo« za službeno glasilo NRS za ljubljansko oblast in izjavil, da »Radikalni glasnik«, ki se ga je polastila dr. Ravniharjeva klika, nima več pravice izhajati kot organ radikalne stranke. »Samouprava« priobčuje tole originalno pismo, ki ga je poslal šef radikalne stranke predsedniku okrožnega odbora NRS g. dr. Niku Zupančiču: »V odgovor na Vašo prošnjo odobrava glavni odbor NRS izdajanje tednika »Samouprava« kot službeni organ NRS za ljubljansko oblast in mesto Ljubljano. Pri tem se razume, da izgubi »Radikalni Glasnik« svoj službeni značaj in nima več pravice izhajati. V Beogradu, dne 4. januarja 1925. Nikola P. Pašić, predsednik glavnega odbora.« — S tem pismom je glavni odbor NRS obsojil Ravniharjevo rovarjenje proti politiki strankenega vodstva in vlade ter Ravniharja, Azmanu in njegovi ma loštevilni kliki pokazal vrata. Preostaja jim torej samo še skok v klerikalce!

— Klerikalci in dr. Ravniharjeva kandidatura v Ljubljani. Sporazum med klerikalci in Ravniharjem še vedno ni perfekten. Med klerikalnimi volilci v Ljubljani je namreč zavladal hud odpor proti temu, da bi vodstvo sklepalo proti njihovi volji krajvo kupčijo z dr. Ravniharjem, ki ga pretežna večina klerikalnih volilcev absolutno ne mara. Volilci zahtevajo, da naj SLS postavi v Ljubljani svojega kandidata, sicer da se v obče ne udeležijo volitev, ker za Ravniharja nikakor nečejo glasovati. S strankino taktiko so zlasti nezadovoljni klerikalni obrtniki, ki izjavljajo, da bodo odkrito glasovali za Mohoriča, ako njih stranka ne postavi lastnega kandidata. Po volji jim tudi ni pakiranje in ljubimkovanje s komunisti. Ako vodstvo ne prekine svojih zvez s komunisti in se ne otrese Ravniharja, grožé, da bodo izvajali skrajne konsekvence. Kakor se vidi, se dr. Ravniharja branijo celo klerikalci, ki bi se sicer proti namrednikom, ako bi bilo treba, zvezali tudi s hudičem! Ravniharjeve nade, da bi s klerikalno pomočjo zlezal v parlament, so se torej izjalovile, dasi so njegovi maloštevilni prodre zadnje dni trobili po Ljubljani, da nosi ljubljanski mandat že v svojem žepu. Ravnihar, Ravnihar, čaka te ista usoda, kakor takrat, ko si kandidiral v družbi s Kregarjem. Ta se je že zdavna spametoval, a dr. Ravnihar?

— Kaj delajo naši komunisti? Izvajanje zakona o zaščiti države nad HRSS je pretreslo mozeg in kosti vsem prevratnim elementom v naši državi in ni torej nič čudnega, ako je polna hladna zona tudi naša komuniste. Na »Ruskem konzulat« na Turjaškem trgu je nastalo mrtvaško razpoloženje in komunistični »Zelezničarski dom« je v teh dneh kakor potapljačska s ladjia, iz katere beže podgane na vse strani. Kadar pa podgane beže, ne ostajajo rade na planem, ampak se navadno poskrilejo po luknjah, ki jih na begu najpoprej dosežejo. Tako je tudi z našimi komunisti. Kakor hitro je prispela v Ljubljano za komuniste pretresljiva vest, da je njihov dični in »korajžni« zagrebški zaveznik sodrug Stipa Radič aretiran, so se ljubljanske komunistične kapacitete zbrale na »važno« posvetovalje, važno in tajno konferenco. Tam nekje, na vogalu Kolodvorske in Slomškove ulice se nahaja globoko pod zemljo skrit vtičot, kjer si željni bratci vedro duhove in kujejo raznovrstne naklepe. Tam, med okroglimi sodčki na povezanih »faseljčkih« je vsa »boljša« družba na varnem vsaj pred kletavimi jeziki. Tako so si mislili komunistični generali in so je lepo drug za drugim zavili k sklicani tajni seji. Sedli so, naročili polič boljšega, stisnili glave skupaj in posvetovalje se je pričelo. Navzoč so bili bivši urednik Kmet-sko-delavskega lista Ciril Stukelj, ki je brsil svoj čas uma svitli meč v škofovem zavodu v St. Vidu. Dalje nekdanji občinski svetnik in Lemežev opreda Makne, neki zastopnik delavstva mestne pilarnice in še eden. Razpravljali so šepetaje o najnovejših dogodkih. Najprej o domačih, notranjepolitičnih zadevah. Aretacija Radiča in ing. Gustinčiča. Oboje silno neprijetne stvari. Radiča so zaprli in s tem uničili vse s lade nade, ki jih je III. internacionala gojila do tega »mogočnega« sobojevnika. Gustinčiča, ki je bil baje veliki finančni posrednik med ruskimi sovjeti in njihovo balkansko ekspozituro, so prijeli Italijani v trenutku, ko se je mož nahajal v važnem poslanstvu. Torej tudi Italijani kršijo »imuniteto«. Morda bi ne bilo odveč, ako bi naša vlada nekoliko poizvedela, kaj so italijanske omejene oblasti našle pri Gustinčiču. Dr. Lemež se je pobiljal. Postal je izredno pridkan in se pripravila z vso vnuemo na odvetniški izpit. Ne more se namreč odločiti ne za Tročka, ne za Zinovjeva. Zato se je reduciriral iz političnega udeleževanja. Ima pač slabe izkušnje! Glasovali bodo pri volitvah ali za SLS, ali pa se bodo vzdržali glasovanja. V tem smislu je treba avizirati komunistično misleče »mase«. Se mnogo, mnogo »važnega« so ukenili, potem pa so se zamišljenih in blelih obrazov razšli, tiho in skrivaj, kakor so se sestali...

*) Priobčujemo izvajanja uglednega našega sotrudnika, ki jih narekuje poštno slovensko srce, pripominjamo pa, da se v načelu ne strinjamo z g. piscem, ker smo mnenja, da bi bila usodna pogreška, ako bi baš sedaj hoteli stopiti v diplomatske stike s sovjetsko Rusijo.

Kočljiva vprašanja z volišč.

Ko'likor smo iz slovenskih listov in revij poučeni, pri volitvah dne 28. novembra 1920 in 18. marca 1923 ni bilo incidentov, ki bi bili postali predmet poslednjega publicističnega razpravljanja. Glede istih volitev na Hrvaškem pa se je objavilo že pet pisateljev v pravnem strokovnem listu »Mesečnik« (Zagreb), pa vsi navajajo kakor bivši predsedniki volilnih odborov iz svoje prakse več ali manj kočljiva, pa zanimiva vprašanja in jih tudi rešujejo po svoji. Z ozirom na bližajočo se volitve za narodno skupščino dne 8. februarja t. l. morda ne bo odveč, ako nekoliko teh vprašanj na kratko označimo in podamo tudi od pisateljev predlagane rešitve. Ta ali oni predsedniki volilnega odbora na naših slovenskih voliščih utegne trčati na tako ali enako dvomljivo vprašanje; tedaj se lahko poslužijo v informacijo mnenja svojih hrvaških kolegov; priporočali pa bi ne, da si njih mnenje kar na slepo v vseh primerih usvojijo. Ker pa v okviru tega članka ne moremo navajati obširnih razlogov, hočemo tu imenovati le avtorja in citirati mesto, kjer o določenem vprašanju razpravlja.

1. Predsednik volilnega odbora ama kakor tak poslovati, tudi če je sam kandidat. (Dr. Vsečin Semiz, Mostar, Mjes. 1924, str. 60, ki pa se de lege ferenda bori zoper to razlago.)

2. Občinski odborniki ne morejo biti istočasno tudi kot predstavniki strank član volilnega odbora (Dr. Milan Pinterović, odvjetnik v Osijeku, Mjes. 1923, str. 83; enako dr. Mirko Renčević, finančni svetnik v Gospiću, Mjes. 1924, str. 463.)

3. Tisto določilo, da sme predsednik volilnega odbora glasovati na tem volišču, kjer posluje, se ne sme analogno uporabiti na uradnike, ki jih da občina volilnemu odboru za pomoč, osebno ne na zapisničarja. (Tako dr. R. Slumpf, odvjetnik v Garešnici, Mjes. 1923, str. 381; enako dr. Mirko Renčević, l. c., str. 462 in dr. V. Semiz, l. c., str. 61; nasprotno stališče pa zagovarja dr. Milan Pinterović, l. c., str. 88.)

4. Namestnik občinskega odbornika se ne sme vpisati v protokol o volilnem aktu kot član volilnega odbora, dokler ne nastopi v resnici svoje funkcije na mestu pravega člana komisije. (Tako M. Renčević, l. c., str. 463; nasprotno mnenje pa zastopa dr. M. Pinterović, l. c., str. 88.)

5. Predstavniki strank morajo vsaj v obče že imeti volilno pravico, in če se jih spleh ne sme sprejeti v volilni odbor (M. Pinterović, l. c., str. 88.)

6. Predstavniki strank morajo biti iz okoliš občine volilnega akta, ni pa treba, da imajo baš na istem občinskem volišču glasovalno pravico (M. Renčević, l. c., str. 464.)

7. Aktivno glasovalno pravico za volitev dne 8. februarja 1925 je moči reklamirati tudi še po 25. novembra 1924; liste kandidatov se morajo sprejemati še 14. januarja 1925, ne pa samo do 13. januarja 1925 kot zadnjega dne. (Dr. I. Steinmetz, sodni svetnik, Mjes. 1924, str. 459, 460, ki

se sklicuje v podkrepitev drugonavedenega nazora na »voljači razume.)

8. Ker velja volbina imenik volilcev za dobo pet let in se more izpremeniti le z reklamacijami, se imenik volilcev pri volilnem aktu ne sme korigirati, dopolnjevati, črtati in slično. Volilci, ki so še po 25. novembra 1924, a uspešno reklamacijo pridobili glasovalno pravico, pridejo naj v naknadni imenik volilcev, ki pa mora biti od sodišča posebej potrjen (Dr. I. Steinmetz, l. c., str. 460.)

9. Na vsaki volilni škatli mora biti nalepljena kandidatska lista; predsednik volilnega odbora tega ne sme zabraniti (M. Renčević, l. c., str. 464.)

10. Predsednik volilnega odbora ne sme pustiti, da bi izvrševal kontrolo po imeniku volilcev, namesto njega samega odborov zapisnikar (Dr. I. Steinmetz, l. c., stran 461.)

11. Istovetnost volilca, ki ne more navesti svoje hišne številke pravilno, sme se konstatirati tudi na ta način, da se ga vpraša po imenih hišnih sestanovalec (M. Renčević, l. c., str. 466.)

12. Pri pomotnem vnosu krstnega imena (n. pr. Miko, namesto Niko) sme se pripustiti volica k glasovanju, ako je brezdvomno ugotovljena identiteta volilca, ki je prišel glasovati, z onim, ki je vpisan v imenik volilcev (M. Renčević, l. c., str. 467. Od več pisateljev se je to priporočalo, da na imenik volilcev vsebuje tudi še letnico rojstva in ime očeta za vsakega volilca.)

13. Če zmanjka kroglice med volilnim aktom, mogoče bi se po mnenju nekaterih od pomoči »spekulama ili kukuruznim zrnima« mesto pravih kroglic; a tem pa se ne strinja M. Renčević (l. c., str. 463), ampak priporoča, da se naj vzame komisijonarno iz iste škatle, v kateri je po mnenju odbora največ kroglic, po potrebi 20—30 komadov, a to število naj se pri končnem številu prišteje k tistemu številu kroglic, ki se je navedlo za to škatlo pokazalo.

14. Če volilec izjavi, da mu je kroglica pomotoma zdrknila v nepravilno škatlo, po novno glasovanje istega volilca nika'or ni več dopustno (M. Renčević, l. c., stran 462.)

15. Če volilec predsednik volilnega odbora na volišču radi nepredvidljivih prometnih zaprek namesto v soboto popoldne ob 3. uri, šele v nedeljo popoldne ob 7. uri, dvomi M. Renčević, l. c., str. 466, dala je volilni akt pravilno obličen. (V konkretnem primeru pa se hrzčas pravilnost volilnega akta ni izpodbija.)

16. Volilni spisi se smejo oddati že v nedeljo zvečer glasovalnemu volilnemu odboru. Ako pa predsednik volilnega odbora vsled velike razdalje ne more prisesti v ponedeljek, t. j. drugi dan po volilnem aktu k glasovalnemu odboru, ni treba, da ni doli volilne spise preko noči zastražiti (M. Renčević, l. c., str. 462.)

V citiranih člankih navedenih pisateljev je še mnogo drugih vprašanj v razpravi; vendar mislimo, da so ostala vprašanja, kaj enostavna, da se smejo le črtati, zakaj se je moglo o odgovoru nanje sploh dvomiti.

Nis.

Jurij je izgledal kakor mravljišča dol pod teboj, če si s nogo vanje dregnil. Ljudje, vse te posamične usode, ki osebno nič več ne štejejo, skoro smisla nima, žuželke a krčevitihi človeški maskami, v nekaterih samo par besnih ali paniških oči. Druge zevajoča usta nad razparanim telesom, katero se tako komično trudi pobrati se s tal. Vrvenje teče po utrdomi rampi, tu navzgor, tam zopet nazaj valujoče pod kožno projektilov. Vse diha sicer svoje življenje, mase in posamniki, a preko celote gre velika poteza situacije same. Pojmovanje sub specie aeternitatis pomešano z anekdotami.

Znati morate iskati na teh slikah. Anekdote so podrejene celoti in jih najdeš, če si tudi v življenju opazovalec. Takole na primer: Gledaš lepo z varnega okna poulično demonstracijo. Najprej vidiš in občutiš samo maso, njen skupni zanos, kakor bi bila eno bitje. Ko te mine prvo presenečenje, pa zapaziš tudi nekoga, ki leze ves rdeč na kandelaber. Tam zadaj pobira debela ženska kamenje v predpasnik in neki šepavec za podaje v srednje vrste. Na drugem koncu se je zaklinil v jezno gnečo vprežen voz; par demonstrantov vleče kočliža med klofutami z njega. Vse to diha še svoje posebno, podrejeno življenje in ima tudi svoj neprostovoljni humor.

In ravno ta humor je ono, kar preveča skoro vsako Devambezovo sliko. Celo groza ima pri njem svoj kruti humor, svojo smešnost.

Čudil sem se, da ne govori in ne piše ves svet o Devambezu, tem izvirnem in izbranem slikarskem talentu, humoristu in pesniku v podobah.

Minilo je odtlej mnogo let, ne da bi bil videl drugih njegovih del. Prišla je tudi svetovna vojna, ko so nam hermetiko zapirali francoske in druge tuje publikacije.

Šele v letošnji dragoceni božični številki »L' Illustration« sem na radost zopet zasledil svojega umetnika. Kako samosvoji je, sem tudi sedaj izpoznal iz tega, da sem zagledal eno njegovih podob najprej le od daleč in za hip, ko je znanec obrnil list časopisa. Nehote sem zaklical: »Hej, tistole je pa moglo biti samo od Devambeza!« ko sem potem dobil zvezek sam v roko, sem se prepiral, da sem imel prav in da je André Devambez pri Francozih že davno v onih časih, katere zasluži.

»Devambez kot humorist« je napisal članek, katerega krasi nekaj njegovih slik v večbarvnem tisku. Prvo, kar sem opazil, je bilo, da je Devambez res kolorist. Zlasti vesela rdeča barva sije na mnogih mestih iz druge usmerjene pestrosti. In čudno, do katerega duševnega bratstva Devambezovega me je asociacija ob tej triumfalni rdečini dovedla. Do neke Breughelove kmetijske slike v dunajskem dvornem muzeju. Tudi oni precej veliki, skoro kvadratični sliki je med obelkami rajajočih in pljančujočih kmetov Stare Holandije taka navdušujoča fanfara in zraven kot protiutej druga, rumenkastozelena. In tudi te druge je pri Devambezu našel. Ko sem še dalje pomisljal, sem se izpoznal, da obstoja sorodstvo obeh umetnikov tudi v uporabi anekdote in humorja.

Drugo spoznanje je bilo, da je ostal Devambez zvest svoj posebnosti, naslikani položaj vjeti z neobčajne točke, najraje z višine, ki daje pogledu razsežnost.

O tej posebnosti daje pojasnila tekst, ki spremlja slike. Na način, kakor znaajo elegantni francoski publicisti, kramlja članek. Jacques Bachelot o Devambezevem detinstvu. Prebival je s starši v petem nadstropju hiše na Boulevard Montmartre. Spodaj je imel oče trgovino z gravurami. Dečko pa je doma zgoraj rad stal pri oknu, nosil pomočkan ob hipo, in je opazoval oba živa pramena, ki tečeta po boulevardu ravkreber in navzdol. Kako čudna so mu bila vsa ta bitja z debelimi glavami na širokih ramenih, a skoro brez nog v svojih optičnih okrajških. Kako smešne v pomajšujoči perspektivi njih kretanje, zlasti če se je na ulici zgodilo kaj posebnega. Tedaj so se pojavila v neprestanem toku čudna kupčenja in vrzeli, dokler jih ni zopet izravnal običajni prometni val. Kaj vemo, kako si razloži in vžge detinska duša vtise svojih let. A ti vtisi ostanejo kakor fotografija v nas za vse življenje, nas morda vodijo, ne da bi se zavedali.

V tem smislu sta najpristnejši Devambeza sliki »Panika« in »Pobegli medved«. Na prvi gledamo z viška na pobočje griča brez drevec, vrhu griča je ravno še videti del zidovja utrjene srednjeveškega mesta. Ob vznožju brda je primarširal sovražnik, morda kmetijski uporniki, katere vodi par izkušanih vojščakov ali častilakomnih malih viteзов. Brezkončna, pestra gošča p-hote s par jezdec vmes. Melebarde, veči, armbrusti, sekire, sulice. Vriskali so, pavke so ropotale in glas trobent je rezal zrak, ko so se začeli v naskok gori pomikati. Mnogi morda pljani od vina, naropane po graščinah in kloštrih.

Zdajci pa se je razvil tam gori pod mestnim zidom v hladnem bleku protiv komaj pregledne stene jeklenih viteзов na konjih. Za njimi druga vrsta in potem še ena rezerva. Težki turnirski konji, tudi v železju, hrkajo, zvenketajo meči in kirasi, tla bobne pod kopiti strašne falange, ki ki se v porazni zanki spušta nizdol in je že sredi klanca. Ze je nekaj jezdecov povešilo kopja na sunek.

Trenotki ledene zone. A naenkrat je slo skozi naskakovalce nekaj kakor potresen sunek ali električen vdar in že se »Uboga gmajna« preriva v obupnem viku, se prekopicava, vsakdo misli le še nase. Konja nekoga lastnega poveljnika je metel dvignil navpih in se bo prevallil. Orožje leti iz rok, kakor kobilice beže skokoma onkaj, ki so bili bolj zadaj in imajo pred sabo prosto polje. Trobenta in preluknava pavka se valjajo po prahu, ironija na mahoma izpuhtelo borbenost in disciplino.

Slika je prenasršena onega humorja, ki spremlja škodofejnost. Taka blamaža po ošabnem priokranjanju, tako vsesplošno trenenje blač, gonjanje vsa gonca in

dosojanstva. Kako smešna je ta oborožena čeda jarcev in kako nevredna sočutja.

»Pobegli medved« je prav majhna slička. Zdi se ti, da gledaš s podstrešne line globoko dol v zasneženo malomestno ulico. Po njej jo maha čisto majken in samcat sam, medved s povešeno glavo. Morda premišljuje, kje bo pač danes večerjal in kako čudno je, da ni okrog njega več kletke s toplo slamo in znanim paznika onstran železnih palic. Melanholičen je in melanholično sled mu pečatijo šape, po mrzlem snegu sredi dolgočasne ulice. Moraš se mu smejeti in ga imeti rad, ubozege medvedka. In smeja ti se moraš tudi pri človeških figuricah, ki se stiskajo ob zidovih in ne vedo, kam bi. Umotvorček čisto male oblike, toda z vsebino za cel kuplet. In slikarsko dragocen.

Tri slike lamjo perspektivo od strani, kakor če se postaviš v kot. Najmčinkovitejša je »Prihod Don Quijota v špansko mesto«. Strmo sedeč na svoji Rosinanti, je že mirno odjezdil in bo pravkar izginil za krivuljo ozke španske ulice. Iznad kope otrok in radovednežev, ki se podo za njim, vidiš le še hrbet in vlavo mršavega Dona. Par otrok, ki so zamudili, je še blizu. Zdi se ti, kakor da si prišel sam ravno trenutek prepozno do nenaravnega prizora. Zareča ulica, kakor se oči in oddaljuje v senčni ovinek in ž njo ljudje, izpričuje izredno fin in izviran občutek za prostornost. In enako se barve pestrih oblek na temelju oranžnih tal in zidov z izrednim čutom za decrescendo izgubljajo v smeri povorka.

Enako občutje prinašajo »Ciganje«, ki tavajo po mokrem snegu z vorom in medvedom proti vratom malega mesta.

Potem je tu bajna slička »Sedem Ogorovih hčerk«. Oger ali Oger je legendarna oseba iz dobe Karla Velikega. Pravijo, da je bil sin danskega kralja in je predmet mnogih junaških pesmi. Na podobi vidimo pravzaprav le kup v vrsti stoječih posteli, od spodnjega kora. Tu in tam gleda iz blazin speče lice ali tudi samo šop las. Na steni mračne sobe vidi po vrsti obleka, po tleh pa so brez pazljivosti raztreseni čevlji. Prizor diha blažen mir spanja. Če bi vstopil v to sobo, ki se presenečen umaknil tiho, tiho po prstih.

Naposled je reprodukcijama še študija »Svetnik«, harmoniji barv, katerim gospoduje halja cinobaste barve. Zelo delikatna stvar, sicer pa za Devambezevo posebnost n. značilna. Naslikan je za mizo moč apostolskega lica, z izgubljenim pogledom asketa. Priča na nam ta slika za Devambezevo umetniško velikost tudi brej literarnega primeska.

Zdelo se mi je prav opozoriti tudi naše izobraženstvo na to zelo izvirno in nenavadno umetnost; na umetnost, ki je pri vseh, posebi visokih slikarskih kakovostih tudi tako pesniška, da bi mogel skoro k vsaki Devambezevi podobi zapeti balado ali romanco.



— 50-letnja pariške opere. 6. januarja je praznovala pariška opera 50-letnico. Pri ti priliki so plesali J. B. Lullyjev balet »Tri umi lubezni« iz 17. stoletja.

— Ferdinand Loewe, vodja dunajske glasbene akademije, ki je veljal za najboljšega dirigenta Brucknerjevih skladb, je pravkar umrl na Dunaju v starosti 65 let.

— Srbski roman v češkem prevodu. Včeraj je prišel izhajati v večerni izdaji praskih »Narodnih listov« B. Mašičev roman »Ded Jossin«. Dr. Dragotin Prochaska smatra to delo za najboljši roman novejšje srbskohrvatske književnosti. Humoristično — satirični roman je prevedel iz srbskega J. Hudec. Prevod je zelo dober in niti najmanj ne škoduje finasam srbskega življenja. Rogastvo originala je ohranjeno.

— Druga mednarodna razstava knjig v Florenci. Letošnjo spomlad se bo vršila v Florenci druga mednarodna razstava knjig, ki obeta biti zelo zanimiva. Ne udeležijo se jo samo dežele, ki so razvile književno kulturo v našem smislu, marveč prišleane so k udeležbi tudi Južna Amerika, Peru, Mehika, Čile, Kitajska, Indija, Siam, ki polžijo svoje nepovedane produkte na izložbo. Največja bo menda nemška udeležba.

Dopisi.

— Iz Most nam pišejo: Oražem, žepan v Mostah se masčuje nad tistimi, katere sovražni, na ta način, da jim njih razsvetlavo ne privošči. Na Zaloški cesti se je bila pokvarila na prometni točki žarnica cestne svetilke. Obvestili so ga o tem. Ker na se žarnica nahajala v bližini njemu nečimbi posestnikov, ni hotel kupiti nove cela dva meseca, doli je splošno potrebnega. Radovedni smo, kaj bo rekel sedaj ta možgane, ko se je našel nekdo, ki je podaril novo žarnico. Ali bo dovolil, da bo smela solah goreti? Pa tudi sicer je električna razsvetljava pod vsako kritiko, ako kje prerog varovalka in se to sporodi g. Oražmu, je ne da popraviti, da je prebivalstvo po par večerov v temi. Govori pa se, da namerava Kemična tovarna v dolednem času zopet odpovedati električni tok, a je baš v zadnjem času dobila večje število elektr. števec, ki jih bo gotovo hotela še preje raznežati. To v vednost občinstvu, da ne bo oškodovani. Upamo, da bodo poklicane oblasti pritožbo proti g. Oražmu upoštevale in napravile že enkrat konec njegovemu paševanju.

Iz Maribora.

— Zaradi roparskega umora Milia so znova zaprli Zlatiševo ženo. Nadalje so zaprli bivšega skladiščnika puške tovarno »Petovina« I. Planina in bivšega profesa mariborskega okrajnega sodišča Verzela. Planina dolže, da je odpisal umorjenega Miklu poln voz ukradenega usnja, Verzel pa mu je pri tem pomagal.

— M. Zalostna usoda vpočotenege Zlatiševega. Vpokojeni strojevodja bivše Južne železnice Baumgartner je imel prejemno pokolnino za življenje, zato je preskrboval potnikom v Avstrijo vizum na polne liste. V ta namen se je neprestano vozil med Mariborom in Ljubljano, spal med vožnjo ali v čakanicah. V Mariboru je med tem izgubil stanovanje ter so mu znošili pohištvo na dvorišče. Na božični dan si je žel rezev ogledat svoje premočeno pohištvo, kar je tako vplivalo nanj da je začela kap tja je v bolnico prepeljan izdihnil.

— M. Nepredvidni starši. V Limbuho stá šla zakonska Čeh v gostilno ter doma zaklenila 4letno hčerko v kuhinjo. Na šteditniku so se vnele cunje ter se je otrok vsled dima zadušil.

— M. Novi tečaj Ljudske univerze v Mariboru se odvijal, ako bi dovolj priljav. Tečajni so namenjeni začetnikom iz slovensčine, srbohrvaščine in nemščine, nedolje tečaj iz psihologije, zgodovine, filozofije, somatologije, stenografije in knjigovodstva.

Sokolstvo.

— Ljubljanski Sokol ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 11. t. m. ob 9. uri popoldne v telovadnici Narodnega doma. V ta svrhu se vrši članski sestanek v četrtek 8. t. m. ob pol 9. uri zvečer na galeriji telovadnice v Narodnem domu. Na udeležbo vabi odbor.

— Jezdni odsek tel. društva Sokol v Ljubljani poziva vse svoje člane, da se obvezno udeležijo letnega občnega zbora v četrtek dne 8. januarja 1925 ob 20. zvečer v Narodni kavarni. Zdravo. Odbor.

— Sokol Novo mesto priredi v soboto dne 10. jan. t. v dvorani Narodnega doma v Novem mestu koncert z gostovanjem Sentjakob. salonskega orkestra iz Ljubljane. Po koncertu prosta zabava s plesom, pri katerem sodeluje celoten orkester. Predprodaja vstopnic v trgovini br. Kostr.

26/6

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 20. zvečer.

Cetrtek, 8. jan.: Magda. Red A Petek, 9. januarja: »Sumljiva oseba«. Ob 15. uri popoldne. Dijaška predstava pri znanih cenah. Izven.

Sobota, 10. jan.: Veronika Deseniška Red B Nedelja, 11. januarja: »Mokočni prstan«. Ob 15. popoldne. Mladinska predstava pri znanih cenah. Izven.

Ob 20. zvečer: »Izgubljene duše«. Izven.

OPERA.

Začetek ob pol 20. zvečer.

Cetrtek, 8. jan.: Pikova dama. Red D Slavnostna predstava na predvečer rojstnega dne Nj. Vel. kraljice Marije. Gostujeta Zdenka Z'kova in Marij Simenc.

Petek, 9. jan.: zaprti. Red F Nedelja, 11. januarja: »Gorenjski slavček«. Ob 15. popoldne. Ljudska predstava pri znanih cenah.

Dnevne vesti.

V Ljubljani dne, 8. januarja 1928.

Papež, klerikalci, pa demon smrti.

Naši klerikalci so več let v najinimnejših zvezah s komunisti. Na ljubljanskem magistratu so zadnja leta vladali samo s pomočjo komunistov, s katerimi so osnovali »Zvezo delovnega ljudstva«. Te zvezi je dal svoj blagoslov sam škof dr. Anton Bonaventura Jeglič ter šel ostentativno in demonstrativno voliti njene kandidate. Klerikalna stranka se je nadalje zvezala s Stjepanom Radićem, ki je romal v Moskvo, tam vstopil s svojo stranko v boljševiško internacionalo ter prevzel posle komunističnega eksponenta na Balkanu. S tem boljševiškim agentom so klerikalci še danes v zvezi in zagovarjali vsa njegova dejanja.

Vse to bi kazalo na to, da odobravajo to zvezo s komunisti tudi vrhovni krogi katoliške cerkve, saj trdijo klerikalci, da je njih politika vedno v soglasju z nazori cerkvenih poglavarjev.

Kako pa sodi o komunistih, ki so istovetni z boljševiki, vrhovni poglavar katoliške cerkve papež Pij XI?

Povodom svečanosti ob proglasitvi svetega leta je imel papež Pij govor, v katerem je poudarjal med drugim:

»Naj nihče ne misli, da smo z dobrodelno akcijo, ki smo jo zasnovali med ruskim narodom, hoteli podpreti vladni sistem, katerega ne samo ne priznavamo, marveč smatramo za svojo očetovsko dolžnost, ki jo je nam zaupal Bog, da opominjamo vse, zlasti one, ki imajo v rokah oblast, ter jih v imenu Kristovem pozivamo, naj z združenimi močmi, ako jim je pri srcu blagor in mir, ako se brigajo za svetost rodne in dostojanstvo človeštva, gledajo na to, da zavarujejo sebe in svoje od nevarnosti in škode, ki proti s strani komunizma ...«

Napram poljskemu poslaniku grofu Vladislavu Skrzinskiemu pa se je papež Pij, ko mu je izročil akreditivne spise, izrazil o boljševikih tako-le:

»Spominjam se na čudež, ki se je zgodil na obali tihe Vise na praznik Matere božje leta 1920., ko se je vršila borba med angelom življenja in demonom smrti, med poljskim narodom in boljševiki. Mati božja Čenstohovska, kraljica poljske krone, je pomagala poljskemu narodu, da je ostal zmagovalec v tej bitki. Junaki, ki so padli v tej borbi, so padli kot mučeniki za spas Poljske in za spas vse Evrope!«

Papež torej poziva vse svet, naj se bori proti komunizmu in imenuje komuniste demone smrti!

O teh velevažnih papeževih izjavah proti komunistom »Slovenec«, glasilo klerikalne stranke, popolnoma molči.

Ni težko uganiti, zakaj! Boji se povedati in priznati, da preklinja papež Pij XI. in jih proglašja za demone smrti tiste, s katerimi so klerikalci še danes v zvezi in katere hočejo prav sedaj pridobiti, da bi šli v eno kolo z njimi in z dr. Ravnikarjem!

Ali bo tudi to pot dal škof dr. Jeglič svoj blagoslov onim, ki jih je vrhovni poglavar katoliške cerkve ožigosal za demone smrti?

Umesten predlog. Znani češki zgodovinar in stalni sodrnik jugoslovenske rubrike v legionarskem glasilu »Narodni Osvoboditelj« Ripka poziva slovensko javnost, naj pokrene skupno akcijo za izdajanje vseslovenskega lista kot nadomestilo za nekdanji »Slovanski prehled«, ki je začetkom vojne prenehal izhajati. Ripka opozarja, da bi morala biti ta revija posvečena ne le vsem slovenskim, nego tudi srednje- in južnoslovenskim narodom, ker so interesi poedinih slovenskih narodov zelo diferencirani. Samo na ta način bi lahko seznanili evropsko javnost o slovenskem problemu. Politika slovenskih narodov mora bazirati na medsebojnem sporazumu. Pozdravljamo to misel, ker smo prepričani, da bi vseslovensko glasilo mnogopriporočilo k prepotrebni kulturnemu zblizanju in vzajemnosti slovenskih narodov.

Nepopolnopravni Nemci. Novosadski »D. Volksblatt« dosledno pači naša krajevna imena z nemškimi spakodranjki. V zadnji številki poroča o znanem umoru pri Podsedri ter piše »Hörberg bei Trachenburg«. V redakciji pač sedi mož, ki je služil svojočasno na Kranjskem in misli, da bo, kakor svoje dni, z nemškimi krajevnimi imeni slovenski Štajerski vsaj na zunaj dajal nemško lice. Sicer pa se čita Podsedra pri Kozjem kakor Novi Sad pri Zomboru.

Nesramnost, s katero laže »Slovenec« o strahovladah, pogajanju, zasledovanju po špijoni in drugih takih grozovitostih — najboljšo osvetljuje njegova lastna pisava, kjer nemoteno dan na dan izliva svojo gnojnico na vlado, njene predstavnike in somišljenike. V toliko oboževani in blaženi Avstriji bi bil za tako pisavo vsak dan konfisciran, pa tudi obtožen in obsodjen. Pa nemška knuta je povsem pozabljena.

Pogreb ponesrečenega hanačskega tajnika g. Ivana Pezdica se je vršil pretekli ponedeljek v Kranju ob ogromni udeležbi. Zastopani so bili vsi odnošni državni uradi in društva. Čitalniški pevski zbor je zapel ganljive žalostinke. K pogrebu so prišli odborniki SPD, iz Radovljice in Jesenice. Iz Ljubljane je med drugimi udeležniki in deputacijami prisel tudi delegat ministrstva financ g. dr. K. Savnik. Krsta je bila obložena z zelenjem, ki so ga domačini iz Begunj natrgali kot zadnji pozdrav nesrečnim žrtvi Begunjske.

Iz državne službe. Vpokojen je uradnik ravnateljstva državnih železnic v Ljubljani Alojzij Dolinar.

V oddelku za javno varnost v ministrstvu notranjih del je imenovan za šefa naj rojak dr. Toma Tolaj z z. doslej pravni referent pri velikem županstvu v Skopju.

Razpuščen občinski odbor. Vlada je razpustila občinski odbor v Grosupljem. Klerikalni župan je hotel z denarjem podkupiti nekega uradnika, da bi neko stvar izvršil tako, kakor je on želel. Mož je bil ovaden državnemu pravdniku. Za občinskega gerenta je imenovan g. Josip Rus, gostilničar in posestnik na Grosupljem.

Kmetje pomagajo orožnikom. Nedavno so bolgarski komitaši v Štipu ubili vojvodo Stojana Mičevića, ki je bil m. kmeti zelo priljubljen. Več stotin kmetov iz okolice je prišlo v Štip k srečnemu načelniku ter mu zagrozili, da zžgo mesto, ako bolgarski agentje ne pokažejo ubijalca, ki se mora skrivati v mestu ali v bližnji okolici. Načelnik je kmetom dovolil, da smejo ubijalca sami iskati. In res so ga v najkrajšem času našli v Kostin dolu v osbi Cirila Gligorjevića in pomočnikov. Ko so atentatorja prišli, je zavaljal: »Pustite mi življenje, vse bom priznal!« Ko so pripeljali atentatorja in njegove sokrivce zvezane v Štip, je prihitelo od vseh strani na tisoče kmetov v mesto ter vzklizali. Proč s komitaši živela poltista!

V Trzinu se je ustanovilo »Nepolitično izobraževalno društvo Trzin«. Na ustanovnem obnem zboru dne 6. t. m. so bili izvoljeni: Predsednik: g. Luka Blejček, šolski upravitelj; tajnik: g. Ivo Volkmajer, upravitelj veleposredstva Hohbach; blagajnik: g. Anton Pipan, postajni načelnik v pokou; revizor: g. Fran Sicerli postajni načelnik v pokou.

Lepo zimo imamo pri nas ali drugod z najrazličnejših svetovnih strani prihajajoči poročila, ki naznanjajo velike zamete, viharje, povodni in velik mraz. Tako je bilo v New Yorku 5. t. m. najhujši 10.000 delavcev za kidežje snega, ki so ga dali ogromni zameti zadnjih dni. Divjal je tudi velik vihar, ki je napravil precejšnjo škodo. Par dni prej se je poročalo z angleškega in francoskega brega o silnih nevihtah, ki so preprečile vsako vožnjo po morju. Bili so veliki snežni zameti in oburen mraz. Nadalje šujemo iz Hamburga, da imajo tudi tam obilo snega, divjali so viharji, ki so napravili mnogo škode, v Kuskafnu je stala voda 6 in pol metra nad normalo. Istočasno so bile povodni in viharji tudi v Petrogradu. Neva je bila 7 in pol m nad normalo. Reki smo, da imamo lepo zimo ali kakor se ne sme dneva hvaliti pred večerom, tako tudi ne moremo reči, ali ostane nam ta lepota še nekaj časa zvesta ali pa se umakne snegu in mrazu. Za zimske neprijetnosti je časa še dobra dva meseca.

Nova podzemna jama nad Savico. Iz Bohinja poročajo: Nad Savico so odkrili novo podzemsko jamo, ki je naje izredno dolga in ima tudi več manjših stranskih jam. V jami so našli lepe kapnike, posamezne višje in stoječe, kakor tudi velike lepe kapniške skupine. To odkritje bo gotovo posebno velikega pomena za tujski promet. Potrebno je, da se novo jamo čimprej preišče, za kar je potrebno dosti časa. Raziskovanje o jami bo prevzelo novo ustanovljeno pravzaprav na novo oživljeno »Društvo za raziskovanje jame« s sedežem v Ljubljani, kjer so članjeni tudi razni strokovnjaki, zoologi, botaniki, geologi in kemiki. Dolžnost arheoloških najdbeljeve nove jame je, da ta za našo državo, posebno za Bohinjski dragi zaklad očuvajo pred raznimi nepolekani raziskovalci, ki so pri takih priiskah kaj hitro na delu in jame izropajo, naj si bo glede kapnikov, kakor tudi faune in flore. Opozorjamo posetnike jame, posebno zimske sportnike, ki kaj radi zahajajo v Bohinj, naj gledajo na to, da se kaj ne poškoduje in odnese. Kdor bi si kaj privoščil ali kaj pokodoval, je kazniv po strogi ministerjalni odredbi.

Umrl je v zračni bolnici vpokojen okrajni šolski nadzornik AL. Eppich, rodom kočevski Nemec. Svoječasno je učiteljeval na nemških šolah v Brezicah in Volniku ter je ostal odnošnim starejšim Slovencem v splošni spominu.

Spitk kroz historijo. Pod ovim naslovom izišao je iz štampe novi prosopekt splitskog »Putničkog Ureda«, na 12 strankah ukusnog formata sa nekoliko slika. U laganom neukočenom pripovedačkom stilu prikazana je historija grada Splita od njegove postanka do oslobodjenja, a d-ji se na 1. Rimsko doba; 2.) Vizantinsko-hrvatsko doba; 3.) Mletačko doba; 4. Austrlijsko doba; i 5. Oslobodjenje. Taj kratki pregledni prikaz interesantne historije Splita moći će odlično da posluži svakome, tko želi, da se ti kratko upozna sa prošlošću ovoga najvažnijeg našeg grada na Primorju, čija će važnost kao naše najveće jadranske luke, narodiće da otkoči skotom izgradnjem nove luke pruge, koja će biti ovoga leta predana saobraćaju. Tko želi, da mu se pošalje ovaj prosopekt, neka pošalje u postajniškim markama Din 3 na adresu: Putnički Ured, Split.

Tiskarski škrat je v vselavljenem blanku »Pod tujim jarmom in svobodnim solnce« takoj pričetkom zagreli svinčel, spremenišči obolotoku v obolotoku.

Papir hotelski i svratišni za jugoslovenskom Primorja. U izdanju Putničkog Ureda u Splitu, izišao je iz štampe prvi popis hotelski i svratišni na našem Primorju, sastavljen po uzoru sličnih izdanja u stranim državama. U tom popisu naveden su sva važnija mjesta na našem Primorju po alfabetičkom redu, a za svako mesto unošeno je u popis: 1. naslov hotela i svratišta; 2. ime vlasnika, odnosno zakupnika poduzeća; 3. ukupni broj kreveta; 4. osnovna cena za 1 sobu s jednim krevetom i 5. osnovna cena za dnevni pension (stan i hrana) u pojedinom poduzeću. Osim toga označena su poduzeća koja imaju električno razvjetu i peći za zimu. Ovaj popis razaslije Putnički Ured u Splitu (cijena Din 2.)

V Splitu je bilo 31. decembra pr. l. prebivalstva 39.655; inozemcev med njimi 2040.

V Versecu je umrl 50 letni inženjer Reinhold Meegen, buditei in voditelj banatskih Svabov pod mađarsko strahovladu. Leta 1906 je kot železniški inženjer v Solunu sodeloval na bolgarski strani v oporu proti Turkom. Po prevratu ga je Protivčeva vlada imenovala za velikega župana v Temesvaru, kjer je vztrajal, dokler nismo morali prepustiti pokrajine Rumuniji.

V Novem Sadu zgradi židovska verska občina veliko in moderno hišo za svoje reveže in sirote. Stavbišče je dala mestna občina.

Novosadski župan odstopil. Mestni župan dr. Zarko Stefanović je odstopil, ker ni mogel pri ministru doseči posojila za mestno občino.

Zlata polja v Sibiriji. Sovjetski listi poročajo iz Sibirije, da so odkrili ob reki Aldeni ogromna polja zlata. Ta polja imajo površino nad 500 km². Zlatovsehujajoča plast se nahaja dva metra pod površino zemlje. Vest o teh poljih je povzročila pravo ljudsko preseljevanje v te kraje. Že sedaj kopije ob reki Aldeni nad 7000 oseb zlato.

Vas Sinji vrh pogorela. V soboto dne 3. t. m. je začelo goriti v lčni gorski vasi Sinji vrh pri Vinici (Belo-raina). Ker je pihal močan veter in je primanjlovala voda, se zgorelo 25 poselij z vsemi priidolki. Čezali so otoci na štednju, nudi tem ko je šla mati v grad na drva.

V nečisto je bil redni občni zbor požarne brambe v Radečah, na katerem je bil enočlasno izvoljen za načelnika gospod Franjo Černe, veletrgovca v Radečah, kar smo si vsi z veseljem vzeli na znanje, ter mu čestitamo.

Zanimljiva zgodba za boljševike. V petek je umrl v Celju baron Evgen Martens, konjenični major belgijske armade v pokou, v starosti 85. let. Pokojni je bil belgijski državljani in je dolgo let bival v Celju. V Vitanju pri Celju je umrl nadučitelj v pokou g. Rudolf Koser. Naj v miru počivata!

Uredništvo »Slov. Naroda«. V ponedeljek 12. t. m. predava ob 20. uri v risolnici meščanske šole v Vodnikovu ulici g. Edv. Simanic o življenju starih Egiptčanov.

Služba tajnika upravnega sodišča v Celju je razpisana. Pogolji so razvidni v Uradnem listu št. 1.

Prilino poravnava lesne tvrdje Kristijan Dobnik l. dr. je okrožno sodišče potrdilo, ker se je dosegel sporazum z upniki na 60% zahtevkov.

Umor. Zadnji ponedeljek so našli na hribu Sv. Jožeta z nožem zabodeno in v drevesu privezano neznanu mlado žensko.

Krvava bitka med kmeti in fanti. Na Stefanovo so se stopli fantje iz Novi cerkve in Sveke. Eden je na mestu izdihnil, drugi je umrl čez dva dni v celjski bolnici, eden pa je težko ranjen. Pretepače so orožniki polovili.

»Obergespan«. kaj je to? Glasilo celjskih Nemcev je prekurstilo mariborskega velikega župana v mađarskega »Obergespana«. Ali je g. veliki župan s takim naslovom zadovoljen?

Albert Thomas o Balkanu. V švicarskem listu »Tribune de Geneve« opisuje Albert Thomas svoje vtise s potovanja po Balkanu. On smatra, da je balkanski polotok izgubil svojo aktualnost, odkar njegovi interesi niso več usmerjeni k središču panslavizma — Rusiji in odkar avstro-ogrski monarhija ne more več imeti na njem stalnega ognjišča za svoje intrige. Balkan je danes v istem položaju, kakor ostala povojna Evropa, ki jo primerjajo mnogi inozemski politiki Balkanu, ker je zadnja leta trpela v mnogih ozirih prav tako, kakor balkanski narodi. Svetovna vojna je Balkan zapadu bolj približala, nego oddaljila. Nedvomno se poznajo njene globoke rane še danes tudi med balkanskimi narodi. Rumunija ima svoje notranje homatije zlasti zato, ker se je njeno ozemlje po vojni znatno povečalo in ker med njeno neposredno na sovjetsko Rusijo. Bolgarija je izgubila velik del ozemlja in nima sicer opraviti z narodnimi manjšinami, kakor Rumunija, zato pa ji delajo velike preglavice bugunci, ki so prišli zlasti iz Makedonije ter preplavili vso državo. Ti bugunci so zelo dovzetni za boljševiško propagando in predstavljajo v Bolgariji neprestano notranjo opasnost. Jugoslavija preživlja težko notranjepolitično krizo, izraženo v najostrejši politični bor-

njih kompozicij, ki kažejo popolnoma nove smeri. Priprave za vseh pet abonma koncertov sprejema Matična knjižarna na Kongresnem trgu.

Orkestralno društvo Glasbene Matice javlja svojim članom, da se vrši vaja za godala v četrtek 8. tm. ob 20 in za pihala v torek 13. tm. ob 20.

Ples Jadranske Straže je že lansko leto bil najbolj neprilijena in obiskana predpustna prireditev, ker se shajajo na nji vsi krogi, ki jim je na srcu narodna in gospodarska obramba države. Letos se vrši ta ples v soboto dne 10. t. m. ob 8. zvečer v Unionu. Vstopnina 10 dinarjev. Plesa željna mladina, kakor tudi starejši obiskovalci bodo prišli na najboljši račun, ker so pripravljene tudi lepe skupine in posamezne maske. Oblika je promenačna, zato vsa-ko dobrodošel!

Društvo drž. polie. nam. v Ljubljani si dovoljuje tem potom izreči vsem darovalcem dobrotk za srečolov, kakor tudi vsem udeležnikom plesne zabave, najiskrenejšo zahvalo, ker so s svojo udeležbo pripomogli, da je prireditev kar najlepše uspeša.

Splošnega ženskega društva sela je v petek 9. jan. ob 5. pop. Udeležba nujno potrebna.

Zveza »Šoferjev Slovenije« naznanja, da se vrši nje redni občni zbor dne 10. jan. 1925 v gostilni g. Novaka na Rmiski cesti št. 19 ob 19.30 zvečer. Člani in somišljeniki se pozivljajo, da ob občnega zbora točno udeležijo. Odbor.

Čizav je vol? Skladšnik Rudolf Javornik je v noči 7. t. m. vjel na Poljanjski cesti velikega sivega vola, ki so ga spravili v hlev posstnika A. Komana, dokler se lesnik ne oglasi.

Predzren rop. Ko je večer ob pol 16. popoldne na gorenjskem kolodvoru postelnik Mihael Šmalcel iz Dragatuša pri bleganju kupoval vozni listek, mu je neki 35 do 40letni mož potegnil iz rok 8 bankovcev po 10 dinarjev in zbežal.

Iz Celja.

Smrtna kosa. V torek 6. t. m. zvečer je umrl v Celju baron Evgen Martens, konjenični major belgijske armade v pokou, v starosti 85. let. Pokojni je bil belgijski državljani in je dolgo let bival v Celju. V Vitanju pri Celju je umrl nadučitelj v pokou g. Rudolf Koser. Naj v miru počivata!

Uredništvo »Slov. Naroda«. V ponedeljek 12. t. m. predava ob 20. uri v risolnici meščanske šole v Vodnikovu ulici g. Edv. Simanic o življenju starih Egiptčanov.

Služba tajnika upravnega sodišča v Celju je razpisana. Pogolji so razvidni v Uradnem listu št. 1.

Prilino poravnava lesne tvrdje Kristijan Dobnik l. dr. je okrožno sodišče potrdilo, ker se je dosegel sporazum z upniki na 60% zahtevkov.

Umor. Zadnji ponedeljek so našli na hribu Sv. Jožeta z nožem zabodeno in v drevesu privezano neznanu mlado žensko.

Krvava bitka med kmeti in fanti. Na Stefanovo so se stopli fantje iz Novi cerkve in Sveke. Eden je na mestu izdihnil, drugi je umrl čez dva dni v celjski bolnici, eden pa je težko ranjen. Pretepače so orožniki polovili.

»Obergespan«. kaj je to? Glasilo celjskih Nemcev je prekurstilo mariborskega velikega župana v mađarskega »Obergespana«. Ali je g. veliki župan s takim naslovom zadovoljen?

Albert Thomas o Balkanu. V švicarskem listu »Tribune de Geneve« opisuje Albert Thomas svoje vtise s potovanja po Balkanu. On smatra, da je balkanski polotok izgubil svojo aktualnost, odkar njegovi interesi niso več usmerjeni k središču panslavizma — Rusiji in odkar avstro-ogrski monarhija ne more več imeti na njem stalnega ognjišča za svoje intrige. Balkan je danes v istem položaju, kakor ostala povojna Evropa, ki jo primerjajo mnogi inozemski politiki Balkanu, ker je zadnja leta trpela v mnogih ozirih prav tako, kakor balkanski narodi. Svetovna vojna je Balkan zapadu bolj približala, nego oddaljila. Nedvomno se poznajo njene globoke rane še danes tudi med balkanskimi narodi. Rumunija ima svoje notranje homatije zlasti zato, ker se je njeno ozemlje po vojni znatno povečalo in ker med njeno neposredno na sovjetsko Rusijo. Bolgarija je izgubila velik del ozemlja in nima sicer opraviti z narodnimi manjšinami, kakor Rumunija, zato pa ji delajo velike preglavice bugunci, ki so prišli zlasti iz Makedonije ter preplavili vso državo. Ti bugunci so zelo dovzetni za boljševiško propagando in predstavljajo v Bolgariji neprestano notranjo opasnost. Jugoslavija preživlja težko notranjepolitično krizo, izraženo v najostrejši politični bor-

bi med poedninimi strankami. Tudi Grško teži vprašanje beguncev.

Vse balkanske države imajo pa še nekaj skupnega, kar ovira njihovo konsolidacijo. To je komunistična propaganda, neposredna opasnost in stalno zlo, ki ovira vsako pozitivno delo. Mir na Balkanu je neprestano ogrožen. Komunizem ni ustvarjajoča doktrina. Njegova propaganda se more uspešno razvijati samo tam, kjer je kako staro zlo razvnelo politične strasti in vzbudilo nezadovoljstvo ljudskih mas. Nasprotno pa je ta propaganda brezuspešna tam, kjer vladajo normalne razmere. Boljševizmu so potrebna nezdrava tla, da se vkorenini in razvije. Edino zanesljivo sredstvo proti temu razdiralnemu pokretu je sanacija in normalizacija socialnih razmer. To je prva naloga, ki ji morajo posvetiti balkanske države vse svoje moralne in fizične sile.

V Bolgariji napravi na tujca najboljši vtis neomahljiva volja marljivega, poštenega in inteligentnega naroda, ki se zaveda svojih dolžnosti in živi v trdni veri v bodočnost. Po vseh vojnah si želi bolgarsko ljudstvo samo miru in nemotenega dela. Na poti k temu cilju ga ovira zlasti notranja politika. Zemljoradniška stranka, ki je po smrti Stamboliškega izgubila svoje privilegirane pozicije, je žrtve aktivnega vmešavanja komunističnih agentov, ki bi še vedno radi izvajali kmetijske upore. Vendar pa lahko trdimo, da vse te intrige ne bodo spravile iz ravnotežja zdrave pameti ljudskih mas.

Balkan, ki ni več pod vplivom Rusije in Avstro-Ogrske, je danes nedvomno tisti ugoden teren, kjer lahko doseže Zveza narodov velike uspehe. Balkanski narodi so sami trdno prepričani o tem. Politični instinkti jim govorijo o veliki praktični koristi, ki jo lahko imajo od Zveze narodov. Za člane in prijatelje te mednarodne ustanove je zelo prijetna konstatacija, da je javno mnenje balkanskih narodov z malimi izjemami na strani Zveze narodov. Politični problemi na Balkanu so večinoma taki, da spadajo v kompenco Zveze narodov. Skoraj povsod naletimo na koncem koncev na vprašanje narodnih manjšin, ki je sicer zelo delikatno, vendar pa ne more veljati za absolutno nerazrešljivo. Balkanske države bi si lahko pomagale na ta način, da prepuste rešitev manjšinskega vprašanja kakor nevtralni, nepristranski in strogo desinteresirani tretji sili. Ta tretja sila bi bila lahko v prvi vrsti Zveza narodov.

Po svetu.

Strah pred velikim dobitkom. Iz Buenos Airesa poročajo, da je zadel za Božič mornariški duhovnik Miguel Gomes dobitok 2 milijona pesosov (v našem denarju najbrže kakih 50 milijonov dinarjev), ali ustrašil se je take vsote in odredil, da sprejme denar neki njegov prijatelj in ga razdeli med revne ljudi. Miguel Gomes pravi, da bi bil celo svoje življenje nesrečen, ako bi imel tako premoženje, ker bi ga vedno razburjalo in bi imel polno skrbi, katerih sedaj nima in zato hoče še nadalje živeti brez kapitala.

Srečne Poljakinje. Varšavsko novo leto je prineslo damam zelo prijetno iznenađenje. 160 najbolj trdkih za žensko konfekcijo je sklenilo znižati cene za celih 40%. Razume se, da so poljske lepotic navdušeno pozdravile to širokogrudnost varšavskih trgovcev tem bolj, ker so bile cene tega blaga preje zelo visoke. Trdke so bile v nevarnosti, da jim zimsko blago obide v skladiščih. Trgovci so se zadovoljili z manjšim dobitkom, ker so tako prodali večjo količino blaga. Vzgledu varšavskih trgovcev so sledila tudi nekatera manjša mesta po deželi. Poljske dame so zdaj v devetih nebesih, ker so si nakupile toliko raznih pritlikih ženske lepote, da so preskrbljene za več let.

Koncert, ki ga je poslušalo osem milijonov oseb. Iz New Yorka poročajo, da sta imela dne 1. tm. zvečer John Mac Cormick in Lucracia Bori iz Metropolitan Opere Company nevidnih poslušalcev okrog 8 milijonov. To je največje število, katero je radiotelegrafija doslej dosegla gleda godbe. Postaja v New Yorku je bila zvezana s sedmimi drugimi postajami. Ta prireditev je vzel oni večer raznim dvoranam mnogo občinstva, tako da so bili dotični podjetniki v skrbeh, kaj bo, ako se bodo nadaljevale take prireditve.

Komunistično hujskanje mladine v Švici. V Curihu so razdajali komunisti letak z naslovom »Der junge Genosse«, naslovljen na šolsko mladino, v katerem so tudi nastopni stavki: »V šoli smo obvezni organizirati učence in jih utrditi proti meščanskemu strupu kateri kipi iz vsake šolske knjige in iz vsake učne ure. Učitelj učenca pretepa in muči, ako noče verovati vsega, s čemer se ga v ljudski šoli slepara. Ogorčenje radi tega letaka je bilo veliko in šolske oblasti so poskrbele, da letak ni dosegel svojega namena in je bil prej uničen, predno se je mogel razširiti med šolsko mladino.

Nove žrtve Farmatovega koncerna. Vseled znanega poloma bančnega koncerna Barnat sta se v Berlinu zastrupila bankir Friedländer in njegova žena.

Delo »Kraščanske generala«. Za božične praznike so v kitajskem mestu Kalzonu ustrelili po prekem sodu 800 kitajskih volakov. To je bila najstrašnejša eksekucija, kar jih pomin človeštvo. Osobdo je izrekel general Feng, ki je znan pod imenom »Kraščanski general«. Vojaiki so se spuntali, ker niso dalje časa dobili plače in prehrane, oropali so mesto in ga deloma tudi razdejali.

Gospodarstvo.

Sovjetski proračun za prvo četrtletje 1925.

Ljudski komisariat financ je izdelal načrt proračuna za prvo četrtletje 1925. To je prvi proračun, v katerem Rusija po revoluciji ne beleži ogromnega deficita. Po tem načrtu bi znižali od 1. januarja do 1. februarja 1925:

A. Redni dohodki:	
1. direktni davki	137,029,000
2. indirektni davki	113,500,000
3. carina	23,155,000
4. dohodki pošt in brzojava	192,000,000
5. dohodki od drž. posestev, industrijskih in trg. podjetij	51,313,000
7. razni drugi dohodki	6,839,000
Skupaj rednih dohodkov	541,226,000

B. Izredni dohodki:	
1. od realizacije drž. fondov	4,425,000
2. od kreditnih operacij	14,000,000
3. od izdajanja srebrnega in bakrenega denarja	15,000,000
Skupaj izrednih dohodkov	43,425,000

Dohodki Karelje	788,000
Od nove emisije obligacij centralne blaginje za zap. obligacije	32,000
Vseh dohodkov	617,439,000

A. Redni izdatki:	
1. Uprava brez komisariata vojne in mornarice prometa in pošte	22,832,000
Ljudski komisariat vojn	92,676,000
Ljudski komisariat prometa	192,000,000
Ljudski komisariat pošte	17,390,000
Skupaj za vse komisariate	324,898,000

2. Zednjeni resorti in uradi	32,201,000
3. Nezrednjeni resorti in uradi	61,441,000
4. Rezervni fond	22,925,000
5. Subvencijski fond	11,500,000
6. Operacije državnega blaginje	44,826,000
Skupaj rednih izdatkov	497,791,000

B. Izredni izdatki:	
1. Industrija	24,071,000
2. Poljedelstvo	13,500,000
3. Podpora oskudovanim krajem	20,074,000
4. Komunalni krediti	6,000,000
5. Elektrifikacija	11,900,000
6. Finančna sanacija	3,000,000
7. Posojila in popravila	1,025,000
8. Poprava Petrograda	8,000,000
Skupaj izrednih izdatkov	86,860,000

Izdatki Karelje	788,000
Za kritje vojnih obligacij centralne blaginje	32,000
Vseh izdatkov	617,439,000

Proračun sovjetske Rusije bi bil torej za prvo četrtletje 1925 v ravnotežju. Po stavki so seveda problematične, ker so državni dohodki odvisni bolj od slučajev, kakor pa od načrta finančnega komisariata. Davke sicer pobira vlada brezobzirno, ali kjer ni, vojaka ne vzame. Zanimivo so nekatere postavke v izdatkih. Tako stoji za poljedelstvo 13.500.000 zlatih rubljev, do česa je namenila država komisariatu vojne in mornarice kar 92.676.000 zlatih rubljev. Boljševiki seveda pravijo, da so miroljubni in da skrbijo za ljudstvo, ki pripada v Rusiji po ogromni večini kmetiškemu stanu. Pri nas je vse polno političnih fantazij, ki verjamejo tem frazam. Številke, posnete iz uradnega glasila sovjetske vlade, govore menda dovolj jasno, da komunisti nesramno varajo ljudske mase.

— Januarski broj »Bankarstva« primili smo i nalazimo u njemu slijedeći aktuelan sadržaj: Ljubomir St. Kosier: Kamati ili kapitali; Dr. Djuro Surin: Na radu za konsolidaciju; Dr. Vlada T. Marković: Iz valute politike; Redakcija: Stanovište Hrvatskog Sabora u pitanju zaštite ulagača i kontrole u novčanim zavodima; Stjepan Radić: Jedan govor u Hrvatskom Saboru; Ing. Konstantin Čutuković: Sigurnost uloga, krediti i kamati; Ante Majnarić: Pitanje ušteđenja naših emigranata; Aladar Merkler: Zaštita ulagača i pitanje

kamarnjaka; Dr. Miroslav Pinterović: O potrebi izmene zakonskih propisa o kamatima u nas; Dr. Stanko Deželić: Obratunski zavodi; Dr. Mirko Kus-Nikolajev: Neoposlenost i bankovni činovnici; Tomi Geri: Daweov načrt; Dr. Mirko Kus-Nikolajev: Teorija i načela socijalizacije. Bankarski pregled: Osnivanje Srpske Reparativne Banke. — Pravna nasledstva podružnic Avstro-Ogrske Banke. — Savez osiguravajućih društava u Kraljevini SHS. — Stanje državne Hipotekarne aBnke Kraljevine SHS. — Stanje Poštanske štedionice Kraljevine SHS. — Obavještenja Administracije: Reklamacije iz godine 1924. — Omit za godišnje 1924. — Prilog Januarskoj ediciji »Bankarstva«. — Komunikacije: Jadransko osiguravajuće društvo u Trstu. — »Croatia« osiguravajuća zadruga i drugi informativni materijal. — Ekonomsko-finanjska revija »Bankarstvo«, izlazi mjesečno na petdeset stranica velikog formata, a godišnja pretpata stoji 200 Din i šalje se Administraciji u Zagrebu, Marovska ulica 30.

— **Kožni sejem v Ljubljani.** Kakor vsako leto se vrši tudi letos staroznani sejem za kožo dne 21. tm. v Ljubljani. Na ta sejem se vabijo lovci in vsi kupčevalci s kožami in krznom ter se jim priporoča, da bi se 20 tm. prispeli z blagom vred v Ljubljano. Sejem se vrši od jutra naprej ves dan. Informacije daje Urad Ljubljansk-ga velesejma v Ljubljani, Gosposvetska cesta, kamor se naj došli interesi obnejo tudi glede prenočišča.

— **Oddaja gradbenih del za razširjenje in podaljšanje stare obale v Gružu.** Na ta vršila potom ofertalne licitacije pri direktni pomorsko saobračaja v Splitu dne 24. januarja 1925. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— **Gospodarska kriza v Avstriji.** V preteklem letu je bilo v Avstriji 440 konkurzov in 2530 poravnjav. To je vsekakor rekord, ker tako visokega števila ni bilo niti v najbolj kritičnem gospodarskem letu. Pri vseh teh konkurzih in poravnjavah je šlo približno za 1000 milijard.

— **Uvoz žita v Češkoslovaško.** Lanjsko leto je češkoslovaška republika uvozila iz inozemstva nad 11 milijonov meterskih stotov žita in moke za svoto 2078 milijonov Kč. Leta 1923 se je uvozilo v Češkoslovaško samo 4 milijone met. stotov v vrednosti 870 milijonov Kč. Od imenovane množine se je uvozilo iz Madžarske 548 met. centov, iz Nemčije 424, iz Avstrije 188, iz Rumunije 187, iz Jugoslavije 124, iz Amerike 60 met. centov.

— **Zlat drobiž v Rusiji** prično kovati po poročilih iz Moskve sedaj po novem letu takol v Petrogradu. Baje se bo kovat istočasno tudi srebrni in bakreni novci.

— **Edini legalni novci v Nemčiji** je sedaj »reichsmarka«, in to po novi vladi naredbi izdani te dni.

— **Podražanje kave na ameriških tržiščih.** Nagloma se je zadnje mesece vršilo podražanje kave na tržiščih v Ameriki, pred vsem v Newyorku. Od junija do oktobra so se cene kavi podvojile. Koncem maja so se kretale cene okoli 11 centov, v decembru so dosegle 2123 cent. Pravijo, da se je v Braziliji pridolalo za 2 milijona vreč manj kave kakor prejšnje leto, in da je konsum kave v Zjedninjenih državah narastel vsled prohibicije. Dobri poznavalci ameriških razmer pa kažejo s prstom na veletržne spekulante, ki dvigajo cene in inkasirajo ogromne dobičke.

— **Nezaposlenost v Avstriji** se je koncem novembra znižala za 27.704 osebe, sedaj je nezaposlenih 115.384 oseb, od teh na Dunaju 52.689. Nezaposlene osebe dobivajo državne podpore na teden od 112.000 do 161.000 Ka.

— **Ameriško zlato za Rusijo.** Po angleških poročilih je bilo tekom decembra iz Zjedninjenih držav poslanih v Rusijo 11 milijonov 922.000 funtov šterlingov v zlatu v svrhu ojačanja zlate zaloge ruske državne banke. V kratkem slede nove pošiljave. Dne 1. decembra je znašala zlata zaloge ruske državne banke nad 14 milijonov funtov šterlingov.

— **Lauška trgatve v Italiji** znaša po najnovejših uradnih poročilih 63.350.000 q grozdja. Vina je okoli 40 mil. hl.

Beograd v številkah.

Površina Beograda znaša 12 km². Mesto je razdeljeno na 6 administrativnih okrajev. Pred vojno je imel Beograd 223, sedaj pa 430 ulic. Skupna dolžina teh ulic znaša 380 km. Leta 1921. je bilo v Beogradu 7965 hiš, zadnja tri leta pa je bilo zgrajenih 3900 hiš. Po zadnjem štetju je imel Beograd 111.740 prebivalcev, in sicer 61.393 moških in 50.370 žensk. Do novega leta se je naselilo v naši prestolici še 30 tisoč oseb. Po veroizpovedanju se dle beogradsko prebivalstvo na 95.205 pravoslavnih, 9203 katolikov, 133 grško-katolikov, 948 protestantov, 1316 muslimanov, 4800 Židov, 86 raznih ver in 49 brez konfesije. Srbsčino kot materin jezik govori 97.922, slovensčino 1230, druge slovenske jezike 3677, romunščino in cincarščino 299, italijanščino 186, nemščino 3677, madžarščino 1346, arnavščino 528 in razne druge jezike 3442 oseb.

V Beogradu se rodi vsak mesec povprečno 280 otrok, med njimi do 19 nezakonskih in 4 mrtvorojen. Mesečno se sklene 124 zakonov. Umira v Beogradu mesečno do 200 oseb. Beograd ima 12 bolnic in sanatorijev, 15 aptek, 233 zdravnikov in 70 babic. Naučnih in naučno-humanitarnih društev je v Beogradu 6, raznih drugih društev in združenj 77, pevskih društev 9, športnih društev okrog 15. Dnevnikov izhaja 11, a skupno naklado 155.000. Književnih, ilustriranih znanstvenih, političnih in drugih publikacij ima Beograd 50. V mestu je šest javnih parkov, 3 muzeji, 2 gledališči, 4 bari, 8 kinematografov, 33 hotelov v 1764 posteljah in 452 javnih lokalov. Mesto porabi dnevno 18 milijonov litrov vode. Električna centrala proizlaja dnevno 40.000 kilovatov.

Beograd ima 13 osnovnih, 7 moških, 6 mešanih in 11 ženskih šol. V teh šolah su niti 3294 dečkov in 3379 deklet. Učiteljev je 72, učiteljic 92. Gimnazije so: 4 moške, 3 ženske, 1 realna, 1 srbo-ruska gimnazija in dom srednješkolskih profesorice. V moških gimnazijah je 4926 dijakov, v ženskih pa 3356. Srednješkolskih profesorjev je 241, profesorice pa 171. Ženske učiteljice, kjer poudarje 15 moških in 6 ženskih učnih sil poseže 231. gonlek. »Zavna trgovska akademija šteje 950 dijakov. Univerza ima 6 fakultet: 5800 akademikov in 145 rednih oziroma izrednih profesorjev. Poleg tega ima Beograd še srednje tehnično šolo, trgovsko šolo beogradsko trgovsko akademijo in več privatnih šol odnosno tečajev. Prometvalski prog ima mesto 8. Dnevni promet znaša dnevno 70.000. Po železnici pripelje, oziroma odpravlja iz Beograda dnevno 10 tisoč potnikov. Avtomobilov je v mestu 1080, koles 539, izvoščkov 390 in postreškov 310. Telefonska centrala ima 4000 naročnikov. Beograd ima denarno in produktivno borzo, 64 bank s 394 milijardami vplačanega kapitala, 170 industrijalcev in 3906 trgovin.

Ženski ideal.

»Daily Mirror« priobčuje izid ankete o ženskem idealu. Uredništvo je prejelo od čitateljic na tisoče odgovorov. Večina omoženih žensk ima čudno navado. Da bolj mrzi moškega radi njegovih slabosti, kot pa ga ljubi radi vrline. Se večkrat se pa zgodi, da žena mrzi moža radi njegovih napak, dočim ga ljubi za grehe. Sploh je pokazala anketa, da omožene ženske ne čutijo nobene potrebe po idealnem možu. Prednost dajejo takemu možu, ki ga lahko spravijo ob pamet, t. j. ki je neprestano navezan na njihovo pozornost, ker je sam raztresen in malomaren. Razume se, da ljubijo ženske lepe moške, ali iz tega še ne sledi, da je mož slab, če je grd. Lepota ni glavna stvar. Kaj pomaga, če je možki še tako lep, če pa leta kot metulček od cveta do cveta in noče v zakonski jarem? Takim moškim moderna ženska ne zaupa svojega srca. Socijalne razmere jo silijo, da si poišče resnega, marljivega mladeniča, ki jo misli tudi poročiti. Koketiranje je izgubilo svojo veljavo, ker so tudi ženske postale slednjič nekoliko bolj praktične. Ideal nežnega spola ni danes več to, kar je bilo v dobrih starih časih. Zdaj velja načelo: čim prej pred oltar.

Ženske so se pametovale in nehale fantazirati. Srednjeveški vitezi in truba-

duhi so se umaknili v njihovih srcih navadnim smrtnikom. Zadnji državni ali privatni uradnik jim je ljubši, nego pustolovec in kavaler, ki je pripravljen na vsa junaštva, samo zakona in svojih dolžnosti do ženske kot držice v življenju se boji. Za to je ideal današnje ženske čisto navadni mož, da ima le eksistenco, ki ne izključuje ustanovitve skromnega domačega ognjišča. Blizja se čas, ko spoznata oba, da sta precej navadna. In takrat se bo počutil možki in ženska neprimerno boljše, nego doslej, ko je bila ena polovica v večini slučajev »finit premet«, druga pa samo »domači izdelček«.

Letnišnica - hotel.

V Ameriki grade novo moderno letnišnico, ki bo po svoji notranosti prej podobna hotelu, nego letnišnici. Inženjer, ki je prevzel tehnično vodstvo te zgradbe, opisuje bodočo letnišnico takole: Vsak letnik bo imel mesto dosejanje celice brez razsvetljave, zraka in sončne svetlobe stanovanje z oknom na dvorišče in z odprti na ventilacijo nad vrati. V sobi bo umivalnik, centralna kurljava, električna razsvetljava, postelja, miza in stol. Zgradba letnišnice bo zavzemala ploskev, ki znaša okrog 89 ha. Dva in pol da gradbenega prostora bo ograjeno s cementno steno, visoko 33 čevljev in dolgo en četrtilje. V ograjenem prostoru bo 8 okroglih poslopj z ječmi, velika skupna dvorana za 2.000 oseb, bolnica, šola in posebno poslopje za pisarne. 90 % gradbenega dela so izvršili letniki sami. Samo železne konstrukcije so napravili v tujini. Vsako poslopje ima 248 celic. Prostor za strožo je sredi poslopja in zvezan potom podzemnega hodnika s dvoriščem. Vrata celice so steklena in preprežena z železnimi mrežami, tako da lahko stražnik dan in noč opazuje, kaj se godi v celicah.

Druga posebnost te moderne letnišnice je razdelitev njenih letnikov na štiri kategorije, in sicer po moralnih lastnostih in značaju. V to svrhu je razdeljen zavod na štiri strogo izolirane oddelke. Če se letnik lepo vede in je uprava tudi sicer informirana o njem kot o moralno vsaj ne popolnoma pokvarjenem elementu, ga prevede v višjo kategorijo, kjer ima večje udobnosti. Na enak način je razdeljena tudi prehrana. Vsak letnik pride takoj prvi dan pred posebno komisijo, ki preišče njegove navršene in fizične lastnosti, da ga potem na podlagi točnega pregleda pošlje v odgovarjajoči oddelček.

Prigode in šaljivke.

Samo, da njena obvelja.

Mož je imel ženo, ki se je vedno prepirala z njim ter mu vse oporekala, da je vedno obdržala zadnjo besedo. V nekem takem prepiru je hotel mož prerekanje ustaviti ter rekel: »Nič se re jezi, saj vem da imam najboljšo ženo na svetu.« — »Hudiča imaš, pa ne najboljšo ženo!« je v naglici odgovarjala razdražena žena.

Prevarani sestanovalec.

V hotel je prišel iskat prenočišča zapozneli gost. Ker so bile vse sobe oddane, ga je poslal portir k gostu, ki je imel v svoji sobi dve postelji. Prvi gost se ni prav nič razveselil novega sestanovaleca, zato se ga je hotel odkrižati z izgovorom, da v spanju silno smrči, vsled česar novi ovariš gotovo ne bo mogel spat. »Nič ne de, pravi došlec, tudi jaz imam redno napako. Sem namreč mesečno ter hodim ponoči brez zavesti okrog, da pridem do okna. Ker pa je vaša postelja ravno pod oknom, ne smete zameriti, ako vam slučajno stopim na glavo ali trebuh.« Ko je to povedal, se je odel in takoj zaspal. Prebudivši se zjutraj, se je čudil, ker je tovariš ves prestrašen sedel na postelji. Na tozadevno vprašanje mu je prvi priznal, da je tako presedel celo noč iz strahu, da bi ga mesečnik ne pohočil. Seve tudi smrčati ni utegnil.

Noe je kriv.

Vojaki so se prišli pritožiti k naredniku, da ne morejo spati, ker so stenice v sobi narednik. »Pa se pridete k meni pritožiti?« Pritožile se pri očaku Noetu, zakaj je vzel par tega mrčesa na barko!



Glavobol kvari veselje za življenje!

Hitro in sigurno pomagajo Aspirin-tablete Bayer

Parite na modro-barvno počastno znamko.

Otroška kritika.

Mali Mirko je vpršil svoje mame, kako modroval: »Danes smo se učili v šoli o ustvarjanju sveta. Kateheta je rekel, da je Bog vse modro ustvaril. Meni pa se zdi, da bi bilo bolje, ako bi imeli ovce na znotraj obrnjene kožuhe, vsaj po zimi.«

Najboljša voda.

Ko so vprašali nekoga veseljaka, katera voda je najboljša, je odgovoril: »Tista voda, ki jo destilirajo solnce skozi les vinske trte.«

Dobro dresiran pes.

Neki lovec se je pritoževal tovarišu, da njegovega psa na lovu prevzame tolika strast, da noče slušati gospodarjevih klicev. Drugi lovec: »Moji pes pa je izborno dresiran ter vedno uboga. Ako mu tudi med lovom zakličem: »Karo ali mi greš sem ali ne!« Takoj gre sem ali pa ne.«

Ni bila mačja pečenka.

Neki Evropejec je bil prvič na Kitajskem na kosilu pri mandarinu. Doma je večkrat slišal, da jedo Kitajci mačje meso. Ko so prinesli na mizo nekako pečenko, je rahlo dregnil svojega soseda ter kazal na pečenko tiho vprašal: »Mijav — mijav?« Vprašani Kitajec je odločno odkinjal z glavo in glasno odgovoril: »Hav — hav!« (Torej pečenka je ni bila mačja, temveč — pasja.)

Dovtipni Heine.

Nemški pesnik Heine je naročil v gostilni rižovo juho. Ravno je hotel zajeti ko odloži žlico, pokleče natakajta ter mu vrne juho, češ: »Saj vendar nisem naročil riža s perutnino!« (V juhi je namreč zagledal muho.) Na smrt bolnega Heineja je obiskal v Parizu stari prijatelj v trenutku, ko sta dve usmiljenki prenašali bolnika v svežo posteljo. Na prijateljevo vprašanje, kako se počuti, je Heine odgovoril: »Prav dobro, saj vidiš, da me ženske še vedno nosijo na rokah.«

MOST ČEZ REKO HUDSON.

Ogromni most, ki ga nameravajo zgraditi Amerikanci čez reko Hudson v Newyorku, bo največji na svetu. Po načrtu bo to višji most. Visel bo na dveh jeklenih verigah, čijih premer bo znašal 1,7 m. Verige bodo pritrjene na ogromnih stolpih, vsokih 250 m. Srednji obok bo dolg 1200 metrov, krajna dva pa po 400 m. Čez ta most bo vodilo 12 železniških prog, štiri tramvajске in podzemne železniške proge, 16 potov za avtomobile in vozove in dve poti za pešce. Za odpor proti vetru bodo služile ravne jeklene verige. Vse material za to čudo ameriške tehnike bo tehtal približno toliko kot 35.000 natovorjenih vagonov. Pri ameriških metodah dela in tehniki bo delalo tako mest 25.000 delavcev celo leto.

ŽENSKÉ Z OSTRIZENIMI LASMI.

Sir Roberts je predavala te dni v Londonu o ostrizjenih lasih kot ženski modi. Kt se ne bo še tako kmalu izživela. Prednost ostrizjenih las je v tem, da zelo dobro pristojajo gotovemu tipu žensk. Ženskam z okroglim obrazom pristojata ta pričeska do čim bi ženskam s podolgovitim in bledim obrazom ne svetovali, da si strizžejo lase. Če ima ženske lepo glavo, res ni nobenega razloga, da bi ne pokazala te svoje lepote s tem, da si ostrizže lase. Tudi s stališča higijene imajo kratki lasje prednost pred dolgimi. Pomislimo samo, koliko dela ima ženska pri umivanju glave, česanju las itd.

Ed. Rice Burroughs:

„Tarzanov sin“

Meriem se je nasmehnila in govorila: »Džungla je moj oče in moja mati. Bila je napram meni vedno ljubneževša, kakor ljudje, in zato se džungla ne boji. Tudi se ne boji leopardov ali levov. Ko pride čas, bom morala umreti, kakor vsak drugi. Mogoče, da bo moja smrt zakrivil kak majhen metulček, manjši kakor konica od mojega mezinca. Razume se, da imam pred levi velik strah, tudi se bojim, da me ne ugrizne kaka strupena muha. Vem, da je vse nevarno. Toda celo moje življenje je bilo eno samo trpljenje, zakaj bi se morala bati tega, čemer se ne morem ogniti. Ako me napade lev, bo moja muka le kratka, — ako me piči strupena muha ali neka metulček, bom najbrže trpela mnogo dni, predno umrjem. Zato imam pred levi najmanjši strah. On je sicer ogrožen po telesu in povzroča velikanski šum in ropot, njegovo rjovenje se razlega daleko po pušavi, zato ga morem videti in slišati, celo z nosom pravčasno zaslišati in se mu tako vedno o pravem času umakniti. — Nevarnejše so muhe in metulji, katerih se lahko dotaknem z roko ali nogo, ne da bi jih preje opazila, predno so povzročili smrtonosen pik. Toda vkljub vsem tem nevarnostim džungle ljubim te neželmerne pragozdove. Raje umrjem, kakor da bi jih za vedno zapustila. Tvoja domačija, o veliki

Bwana, pa ne leži v puščavi; toda ker si mi izkazal dobroto, storim tako, kakor želiš, in ostanem nekaj dni pri tebi ter bom tu čakala na Koraka.«

»Torej dobro,« je odgovoril mož in jo peljal k poslopju, odetemu v zelenje in cvetove, in ki je bilo viden izraz dobro upravljanje afriške farne.

K Meriem je priskakal od farne sem mlad volk, katerega je Meriem pogladila s svojimi drobnimi in nežnimi prsti, nato pa se polagoma bližala hiši. Na verandi je stala krasna žena, oblečena v belo obleko in z robcem v roki pozdravljala svojega dragega, vračajočega se moža.

V deklinirnih očeh je odseval izraz strahu, večjega strahu, kakršnega je čutila, ko se je srečavala z moškimi. Postala je in se obotavljala ter ni vedela, kaj ima početi. V neodločnosti je obratila pogleda na svojega varuha, kakor bi ga prosila pomoči.

»To je moja žena,« je rekel. »Ona bo srečna, ako te more priateljsko sprejeti.«

Žena je z verande stopila na cesto, da ju pozdravi. Mož jo je objel in poljubil, nato pa ji predstavil Meriem in govoril le arabsko, da bi dekle vse razumelo.

»To je Meriem, moja draga,« je rekel in pripovedoval o vseh doživljajih tega ubogega, zapuščenega bitja, v kolikor jih je pač poznal iz lastnega opazovanja in iz pripovedovanja. Meriem je, kakor vsaka ženska, takoj ugotovila, da je mlada tuja dama izredno krasna. Spoznala je, da iz njenega obraza odseva očividna dobrota in ljubeznivost. Zato je njen strah hitro

izginil. Ko je bilo pripovedovanja in medsebojnega predstavljanja konec, je tuja dama Meriem objela, jo poljubila in ji govorila mehke, sladke besede. V srcu Merieme se je nekaj zganilo. Svoj obraz je skrila na prsa svoje nove prijateljice, katere govorica je bila tako sladko materska in katere Meriem že dolgo, dolgo let ni slišala. Solze radosti in sreče so tekale po njenem nežnem obrazu, ker je končno vendar le našla to, po čemer je toliko let nezavestno hrepelala.

Tako je Meriem, mala divja Mangan prišla iz svoje ljubljene grozne džungle v domačijo izobraženih in plemenitih belih ljudi. »Bwana« in »Moja draga« sta se napram njej obnašala vedno kakor oče in mati. Slišala je, da je mož ženo nagoval in »Moja draga« in zato jo je pozneje vedno tako imenovala. Ko jo je strah popolnoma minil, je postala zelo zaupljiva in je oba zakonca ljubila, kakor bi bila njena roditelja. Bila je pripravljena čakati tako dolgo, dokler se Korak sam ne vrne, ali dokler se drugim ne posreči ga izslediti.

V njenih mislih je bil vedno Korak. On je bil zanj vendarle prvi in nepozabni, dobri tovariš.

POGLAVJE XV.

Mačevanje šimpanzov.

In daleč od nje, globoko v džungli, je Korak po dveh iskal sledove velikih šimpanzov. Njegovo dušo je trgala žalost in jeza, njegovo telo je bilo pokrito z brezčevlinimi ranami in v obraz je bil bled. Madeži krvi so bili po njegovem telesu. Šimpanz ni dobil na onem kraju, kjer jih je srečal zadnjič, tudi ne na kakem drugem pro-

storu, na katerih so se navadno zadrževalo. Končno se mu je vendarle posrečilo jih dohiteti. Opazil je, da se premikajo počasi, toda stalno proti jugu. K temu jih je gnal prirojeni preseljevalni nagon, katerega vzroke si niti šimpanze same ne morejo razjasniti, kaj šele človek. Ko so zagledale belega bojovnika, ki se jim je bližal, je na svarilni klic zadnje straže obstala vsa črta. Slišalo se je mrmanje, cvilenje in godrnjanje. Najmočnejši samci so grozilno obkroževali Koraka, se postavljali na noge in čakali na boj. Samice so s tenkimi, bolestnimi klici vabile svoje mladiče k sebi in se v varni oddaljenosti poskrile za hrbiti samcev.

Korak se ni zmenil za grozilno vedenje šimpanz in je mirno zaklical na kralja, katerega je preje rešil iz pasti. Ko je kralj zaslišal znani glas, je zapustil četo in se je vedno v bojnem razpoloženju gibal proti Koraku. Previdno je vohal okoli sebe, ker se je hotel tudi na ta način prentrčati, ali glas resnično prihaja od belega prijatelja. Korak je kakor soha stal mirno in čakal na njegov prihod. Ako bi se premaknil, ali šel kralju nasproti, bi se lahko zgodilo, da bi bil ali napaden, ali da bi se opice prestrašile in zbegane utekle. Divja zver je storil, ki je poslušen edino le svojim notranjim nagonom. Razmeroma je zelo lahko, tako zver razdražiti, da je divja in krvoločna, ali pa da iz strahu in bojazljivosti uteče.

Kralj šimpanz ga je previdno bližal Koraku. V velikih krogih ga je obkroževal, vendar renčal in nekaj nerazumljivega godrnjal. Korak ga je

Julijska Krajina.

O »vstaji« v Rovinju italijanski listi nič več ne poročajo razven fašistovskega glasila, ki kaže zopet enkrat na Jugoslovane kot državni nevarne elemente. Ker jim vedno straši pred očmi komunizem, ga ob vsaki priliki pomešajo z Juoslovenstvom, samo da hujšajo in delajo nemir. V Rovinju je bila demonstracija proti nezgodnim davčnim bremenom, pod katerimi trpi vsa Julijska kolonija, posebno še Istra. Rim obljublja Istri pomoč, vršijo se velika posvetovanja, združena s poledinami, Istrski seljak pa vedno bolj gine pod davčno težo. Obmejna politika naj se izpremeni pa bo kmalu mir in red v pokrajini. Fašisti pa naj že enkrat nehajo s svojim »patriotičnim« premotrivanjem razmer v deželi!

Pomanjkanje vagonov občutijo še vedno na postaji v Ilirski Bistrici kljub uradnim zagotovilom, da se pomanjkanje takoj odpravi. V Il. Bistrici je nagromadenega lesa za 400 vagonov! Dežela je že tako izgubila svoja nekdanja tržišča, sedaj se ubija še edino preostala trgovina z lesom.

Pri hipoteknem zavodu v Gorici je imenovan za ravnatelja dosednji sod. ravnatelj dr. Zumin.

V Gorici se odprejo te dni izseljeniška šola za stavbene mizarje; pouk bo teoretičen in praktičen.

Kokaina prodajajo po Trstu kljub vsej pozornosti specializiranih policijskih organov. Te dni so zaplenili četrt kilograma kokaina pri neki Sofiji Del Cot, aretirali njo in še tri druge osebe.

Granata težko ranila dva dečka. V goriško bolnico sta bila pripeljana 14 letni Fran Copi in 10 letni Fran Mlekuz iz Cezsoče, težko ranjena v sled eksplozije neke granate. Dečka sta našla granato na polju in Mlekuz je prišel na kamnu razbijati granato. Eksplozirala je in ranila oba dečka. Cop je v bolnici umrl, Mlekuz bo rešen. Strašno je to, koliko takih nesreč je še dan na dan v goriški deželi!

Turistika in sport.

»Slov. ribarskega društva« občni zbor se je vršil sredi Zborovanje je otvoril predsednik dr. Ivan Robida, ki se je v toplih besedah spominjal na prošle poslovne leto umrlega odbornika Viktorja Adamiča. Zapisnik zadnjega občnega zbora se je odobril brez debate. O društvenem delovanju je poročal tajnik dr. Gustav Munda. Iz njegovega poročila je razvidno, da se je društvo vsestransko udeleževalo in storilo vse, kar je bilo v njegovi moči za pospeševanje ribarstva. Iz njegovega poročila je razvidno, da ima društvo velikega prijatelja v Nj. Vel. kralju Aleksandru, ki je naklonil društvu velikodušno

dorilo v znesku 3000 Din. O stanju blaginje je poročal viš. železniški revident Vilko Tome. Društvo je imelo v preteklem letu dohodkov 22.282 Din 86 par. Članarina je znašala 6700 Din, podpore pa 5487 Din 50 par. Izdatki so znašali 19.835 Din 28 par, torej je prebitka 2547 Din 58 par. Za izdajanje »Lovca«, ki je obenem tudi društveno glasilo, je društvo izdalo 6901 Din. Okrajni ribarski odbor, katerega posle tudi opravlja ribarsko društvo, je imel dohodkov 23.838 Din 28 par in prav toliko izdatkov. Preglednik dr. Alojzij Praunseis je poročal, da sta revizorja pregledala račune, jih našla v redu in predlagala, da se da odboru absolutorij. Predlog je bil soglasno sprejet. Pri volitvah so bili izvoljeni v odbor: za predsednika primarij dr. Ivan Robida, za podpredsednika viš. sod. sv. Anton Mladič, v odbor pa tržni nadzor. Slavko Plemelj, državni pravnik dr. Gustav Munda, viš. želez. revid. Vilko Tome, bančni nadravatelj Vladislav Pečanka, slikar Filip Pristou in trgovec Fran Bar. Za pregledovalca računov pa zobjni zdravnik dr. Alojzij Praunseis in glavni urednik Rasto Pustoslavšek. Glede prireditve ribarske razstave na ljubljanskem velesejmu se je razvila živahna debata. Izvoljen je bil odsek, ki ga tvorijo g. Mladič, Rakovec in dr. Munda z nalogo, da to vprašanje prouči in stopi s konkretnimi predlogi pred izredni

občni zbor, ki se naj skliče v treh mesecih. Članarina se je določila, kakor doslej, na 50 Din letno.

Urugvajsko moštvo na Dunaju. Letos priredi urugvajsko olimpijsko moštvo turnejo po Evropi. Pri ti priliki obišče tudi Dunaj, kjer hoče igrati nekaj tekem. Dunajski klub Vienna, Rapid in Hakoah ponujajo Urugvajcem za dve tekmi 2000 dolarjev, v našem denarju 130 do 140.000 dinarjev, dočim zahtevajo Urugvajci za eno tekmo 4000 dolarjev, kar znaša štirikratno diferenco.

Graz : Zagreb, odnosno reprezentance proti državnomu teamu, ki nastopi proti Italiji začetkom februarja se vrši v Zagrebu 18. januarja.

Švicarsko olimpijsko moštvo je povabila južnoamerikanska nogometna asocijacija na tri tekme proti Argentini, Kili in Urugvaju.

Od 13. jul. do 14. avg. 1925. se zabranjuje v notranjosti Jugoslavije vse nogometne tekme, čas se naj uporabi za politični odmor moštvev. Tekme izven Jugoslavije v tem času niso zabranjene. (Zagrejski listi grajaajo predložitve termine in ukaz o poletnem odmoru moštvev, ker so ti termini v nasprotju z odmorom. Moštva podsavezov na pr. se ne bodo mogla pripraviti na odločil tekme za kraljev pokal, ako naj mirujejo mesec dni pred tekmami in ako naj 2 dni po končanem odmoru nastopijo fit

v težak pokalni dvoboj. Savez bo moral vsekakor terminu teh tekem preložiti na najmanj mesec dni po končanem odmoru!

Licencija lovov. Lov ribniške občine se odda dne 12. t. m. na javni dražbi pri srezkem poglavarju v Kočevju v zakup na pet let. — Lov krajevne občine Križe pa se bo oddal dne 5. februarja v občinski pisarni v Trzinu istotako na pet let v zakup.

Papež navdušen za šport. Te dni je prvi v cerkveni zgodovini sprejel papež v avdienci amerikanskega bokserja Jonny Dundeeja. Dundee je italijanskega pokolenja in katoličan. Pri razgovoru z ameriškimi bokserjem je izjavil papež, da je v mladih letih ljubil boksanje in da smatra še danes boksanje za najboljši šport, ki lahko oplemeni in razvije značaj mladega človeka.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.

Odgovorni urednik:
VLADIMIR KAPUS

Konzulati v Ljubljani:

Češkoslovaška: Breg 8/I.
Belgija: Urad Ljubljanskega veleposl. Avstrija: Turjaški trg 4/II.
Italija: Zrinjskega cesta 3/I.
Portugalska: Dunajska cesta 33.

INŽ. FERDO LUPSA:

Nang Sali.

(Karakteristična slika iz življenja na Daljnem Vzhodu. — Istinit dogodek v Siamu.)

Odkar je stopila siamska kraljevina v krog naprednih držav na Daljnem Vzhodu, od takrat se je pričel dotok inozemcev, ki delajo kot pionirji in organizatorji v vseh panogah državnih in narodnih civilizatorskih naprav. — Nemci so si svoj čas pridobili nekaj privilegij za zgradbo severne železnice, ki ma svoj izvor v Bangkoku, glavnem mestu kraljevine, konča pa danes že v Chiangmai, glavnem mestu laotskih pokrajin severnega Sijama. V času, ko se je godila ta povest — malo pred svetovno vojno — je vozila železnica šele do Den Chai. Ostali del se je ravno gradil. Zaposlenih je bilo precejšnje število mladih inženjerjev.

Prvo sekcijo je imel inženjer Velan, mož lepega obraza in prijaznega vedenja. Popeval je, da se je sililo daleč tje po velikanskem pragozdu. Minulo je več mesecev, odkar je prevzel sekcijso službo. Stanoval je v provizorični leseni hiši na mičnem griču, obdanem z velikanskimi teak-drevesi. Hišo so nosili — kakor v Siamu sploh običajno — močni koli približno poldrugi meter nad zemljo. Primitivne

lesene stopnice so vodile na obširno verando pred stanovanjem, obstoječim iz dveh sob. Inženjer Velanon si je stanovanje uredil naravnim razmeram prikladno in okusno. V njegovi službi se nahajajoči kulji so nanosili iz pragozda vsakovrstne cvetoče in aromatično dišeče orhideje: fa mui, sampoi, chang dam i. dr. S temi je okrasil stanovanje na vseh dostopnih tistiših, posebno na verandi in ob stopnicah. Celo na drevju v bližini hiše so bile razmeščene orhideje. Razven teh pa so viseli na primernih prostorih drevesne praproti: chal pha nang sida, mit phram i. druge.

Za snago in red je prve mesece skrbel boj, mladi Loo, doma nekje iz Korot pokrajini. V kuhinji je gospodoval kitajski kuha: Chin Chiu. Velanon se je za obadva navadno zmenil le, če je trebalo enemu ali drugemu privoščiti kako lekcijo — kar je v teh krajih posebno v navadi in čestokrat tudi neobhodno potrebna.

Inženjer Velanon se je končno naveličal samotarenja. Zleel si je nekaj boljšega in nežnejšega pri hiši, kakor je kitajski kuhar, oziroma laotski boj — nežni spol bi mu bolje ugajal. Saj je v tej težki navadi, da si inozemec vzame hčerko kakega domačina. Kon thai, za gospodinjjo ali družico na levo

roko, in jo zato seve — primerno plača, in n' tem se nikdo ne spodkita. Tako provizorična zveza sicer nima tiste javne veljave, kakor jo ima oficijelna, čarg ugan, pri Siamcih ali nikla ceremonija pri Moh...edanc'h. In marsikatei avstropnik »belega plemenca«, živeč v deželi »belega slona«, je že trdil, da mu je bi' domačinka, to je Siamka, Mon ali Lootha kljub samo provizorični »venci« v »nejša in ljubeznivejša gospodinja, kakor marsikatera belopota ženska, 'i pa želi biti vezana neovrgljivo, in sicer pred o'rtajem.

V bližini železniškega taborišča se je razprostirala ob romantičnem potoku majhna vas Ban Don. Poglavar, pajban, te vasi je imel divno hčerko Nang Sali, ki je inženjerju izredno ugajala. Ko se je razširila vest, da naihang, kakor so ga domačini in delavci imenovali, želi družico »mio«, se je pujaiban napolnil k njemu in mu ponudil Nang Sali, rekoč, da je pridna, že čista in nepokvarjena. Po daljšem razmotrivanju stališča sta se končno zednili tako, da plača naihang dva changa ali stošestdeset tika'ov, kakor je pač to v navadi, in se zaveže, da preskrbi dekle z vsem potrebnim, dokler bo seveda pri njem. Pogodba je bila sklenjena in inženjer Velanon tega ni obžaloval.

Njegovo stanovanje je dobilo kar naenkrat prijazno obliko, njegove dnevnice izdaje so se zmanjšale, njega samega je divna in prijazna družica visoko spoštovala in se mu ljubeznjivo dobrikala ob vsaki priliki. Zapovedovala je kuharju in boj je dobival le od rje potrebna navodila. Izredno je ljubil orhideje; vsak dan si je vtaknila cvet le ali one varijante v svoje črne lase, kakor je to pri domačinkah severnih pokrajin sploh navada. Tudi popevala je prav rada. Sploh je bila prvovrstna ženska, 'i bi zadovoljila tudi najbolj izbirčnega samca. Vsi pri zgradbi železnice zaposleni inženjerji in uradniki, ki so posećali Velanona, so jo občudovali in ji odhajajoč podajali r'ko, kakor da bi bila njegova legitimna žena. Pa tudi Velanon jo je vedno bolj ljubil in vsakokrat, ki je bil primoran jo zapustiti in se napotiti na progo ali v džunglo, jo je vselej poljubil gorke na precej debele in drhteče ustnice. — Tako mu je tekel prijetno čas bivanja v sredini pragozda, daleč od civiliziranega sveta. Večkrat je menjal o'progi svoje bivališče. Nang Sali pa mu je vsakokrat znala urediti domovoljno. Triletna pogodbeni doba njegovega delovanja se je bližala koncu. Manjkalo je le še nekaj mesecev do običajnega šestmesečnega dopusta. —

Vsiljevati se mu je začela čudna misel. Čakon, to je evropski zakon, ne more biti napačen. Da se živi dobro in udobno tukaj v divjih krajih in ob koncu sveta z laotsko družico, o tem je imel dokaze. Kako divno bi pač bilo življenje čaka življenja dan za dnevom evropsko dekle, ki bi popevalo domače evropske pesmi!

Ko se je vračal od dela, se je Velanon čes.okrat globoko zamislil. Zelja po gledališču, umetni evropski godli in takozvani boljši družbi je postajala vedno močnejša. — Običajna rjava in službena kakiobleka mu ni več prijala, žele si je zopet po dolgem času salonsko suknjo. Ko je tako sanjari, ga je Nang Sali neprestano opazovala z nekim strahom in ga ljubeznivo povpraševala, zakaj je postal tako til in zamišljen in če mu je kaj storila? Ko je tako sanjaril, je čisto ki til aromatične cigarete, katere mu je Nang Sali zavila s spretno roko v cvetno listje lotosa. Gledal je navadno neprestano Nang Sali, katero je v mislih spremenil v lepo, živahno, prijazno in ljubeznivo, tudi varčno evropsko devojko z globoko na čelu poglajenimi lasmi, sedečo ob njegovi strani z ročnim delom v roki.

(Dalje priložnost.)

Spominjajte se sokolskega Tabora!

Živo perutnino

kupuje stalno v vsaki množini in sicer pohance, kure za peči, kure in purane ter plača po najboljših dnevnih cenah

E. VAJDA, ČAKOVEC, MEDJIMURJE, telef. 59, 3, 4.

Narodna knjigarna

priporoča uradni, konceptni, pisemski, zavojni in barvani papir - Kasete s pisemskim papirjem - Trgovske knjige v vseh velikostih črtane z eno, dvema in tremi kolonami, amer. Journal, vezane v pol platno in celo platno - Odjemalne knjižice in indekse po različnih cenah - Zaloge šolskih zvezkov in risank - Zavitke za urede vseh velikosti - Velika izbira vseh pisarniških potrebščin, avinčnikov, peres, peresnikov, radirk, kamenčkov, tablic, gobic, gum, črtila itd. - Risalna šestila - Barve za sole in umetnike - Razglednice pokrajinske, humoristične, umetniške vseh vrst najnovejše - Albumi za slike in dopisnice - Spominke knjige - Risalne deske, trikotniki, papete, ravnila, položna ravnila, čopiče, peresnice, torbice, jermena - Velika izbira vsakovrstnih notesov v vseh oblikah in tiskovih

Ljubljana, Prešernova ul. 7

Za vsako govore uprave
nisi se prijaviti
1 din. Plačuje se
vnapre!

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par
Za »Dopisovanje« in
»Ženitve« vsaka beseda 1 Din.

Prodaj

Pijača ževna ura
(zla'a) ceno napredaj. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 41

Parni stroj
30—50 HP. kupim. — Ponudbe je poslati na: Fajzavi, Samobor. 51

Razna ročna
tikarja.
nova, ceno napredaj. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 40

Brivci nožovi
Proda se brivnica v lesu in prometnem mestu radi držišnih razmer za 22.000 Din. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 53

Službe

Vajenec,
zdrav in krepak, se sprejme pod godnim pogojem za klobučarsko obrt. Naslov takoj. — Franc Bernik, Šiška, Slovenska cesta. 28

Gospodična,
inteligentna, iz dobre hiše, želi priti kot družabnica, oziroma gospodinja v boljšo hišo. — Govori slovensko, italijansko in nemško. Vajena je vsega gospodinjstva. Reflektira se samo na stalno službo. — Plača postranska stvar. Opremo za svojo sobo ima sama. — Ponudbe pod »Zan-sljiva 48« na upravo »Slovenskega Naroda«. 42

Šivilja

se priporoča cenjenim damam na dom. Naslov nove uprave »Slovenskega Naroda«. 35

Šivilja

za perilo in obleko grešivat na dom. — Naslov nove uprave »Slovenskega Naroda«. 49

Išče se strojnič
za parni stroj. — Ponudbe s kvalifikacijo in izprijavevali je poslati na upravo »Slovenskega Naroda« pod Vesten 123/52.

Šokali

Trgovina ali lokal
z inventarjem in ljubljanskimi okoličini se odda. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 42

Nezremitnine

Hiša s trgovino

z mešanim blagom v večjem kraju na Stajerskem — priravno tudi za vsakega drugega obrtnika — se po ugodni ceni prodaja. Event. se da tudi v najem. — Dopise je poslati na upravo »Slov. Naroda« pod »Promet/43«.

Razno

Perje,
kokoške, račje in gosje, puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni — trdka E. Vajda, Čakovec 52/T

Inserati v

»Malih oglaših«

imajo nepoprečno velik uspeh v »Slov. Narod«. 99/T

»Gon«, nov preizkušen in edino siguran lek proti kapavici (tripier) ter zastarelemu (kroničnemu) triperju ter vnetju mehurskega. Za popolno ozdravljenje treba šest lončkov. Vsak lonček z navodilom stane 45 Din. — Proizvajalec in pošti razpošilja tudi na zdravniški predpis lekarna Penić, Zagreb, prešič, Hrvatska. 99/T

Kuverte
priporoča
Narodna tiskarna

5000 metrov rabljenih tračnic

kupim za gotovo železnice proti takojšnjemu plačilu.
M. Fuchs,
Zagreb, Prilaz 29 50

Specijalno emajliranje

151 T

dvokoles v ognju

kakor tudi razne kovinske predmete, napisne table, postelje, mize, stole itd. Izvražujem vsa plesarska, ličarska, sobo in črkoslikarska dela po zelo ugodnih cenah.

Franjo Bokal,
Celovška cesta 63
Zg. Šiška (pogled na mlince)

Posestvo

St. Petru v Sav. dolini

Nova hiša s 3 sobami ob državni nesli polov železniške postaje, 2 orala zemljišča, staveni parceli ob cesti, sklaščice ob železniški postaji in zelo ugodni ceni 150.000.— — Naslov pri upravi Slov. Naroda. 50

Cez 50 let

se uporablja z najboljšim uspehom 135T

Piccolijeva železovna tinktura

katera krepi železo, pospešuje slast in odprje telesa. — Naročila sprejema lekarna dr. G. Piccoli Ljubljana, Dunajska cesta.

Razpis.

Mestna občina Kranj razpisuje službo mestnega redarja. Plača mesečno Din 1050.—, prusto stanovanje in službena obleka. Prednost imajo vpo-kojeni orožniki.

Prošnje je vložiti do inclusive 15. januarja 1925.

Mestno županstvo Kranj

dne 6. januarja 1925. 54

Prodaja se

makulturni papir

kg & Din 6.—
v upravi »Slovenskega Naroda«